

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIX.

CELOVEC, PETEK, 14. SEPTEMBER 1984

ŠTEV. 37 (2192)

Sporazumevanje namesto „kompromisa“

V kolikor je po nedavnem preštevanju nemških nacionalistov na Koroškem v sedanjem volilnem boju sploh še govora o manjšinskem vprašanju, vedno spet slišimo eno in isto besedo: kompromis. Vsi pravijo, da bo treba najti kompromis in vsi tudi zatrjujejo, da so pripravljene za kompromis. Le tega nihče ne pove, kdo s kom in o čem naj ga sklene.

Za poznavalca koroških razmer pa je seveda kljub temu jasno, kaj pomeni ta pripravljenost za kompromis in kaj bi ta kompromis prinesel praktično. Če vse dosedanje reševanje manjšinskega vprašanja je bilo namreč zgrajeno na takih kompromisih in vsi so prinesli le poslabšanje položaja slovenske manjšine — kajti sklenjeni so bili

mimo neposredno prizadetih, manjšini vsiljeni kot diktat večine.

Predstavniki obeh osrednjih slovenskih organizacij so zato na zadnji tiskovni konferenci nedvoumno povedali, da koroški Slovenci nadaljnega poslabšanja nikakor ne moremo sprejeti. To pomeni, da se reševanje odprtih vprašanj, in med ta sodi predvsem tudi vprašanje šolstva, ne sme nadaljevati z vsiljevanjem nesprejemljivih diktatov, spočetih v smislu kompromisov med strankami, kjer se kot najmanjši skupni imenovalec sprejme stališče FPÖ kot podaljšane roke KHD; odločiti se bo treba za enakopraven dialog, pri katerem bosta pristojna vlada in prizadeta manjšina kot enakovredna partnerja skupaj iskali rešitve po poti sporazumevanja.

Torej: sporazumevanje namesto „kompromisa“.

Seveda pa je za tako obliko reševanja na Koroškem treba še ustvariti ustrežno vzdušje, v katerem bo možno stvarno govoriti, vprašanja obravnavati z dobro voljo in s pripravljenostjo, da se dosežejo rešitve, ki bodo v korist vsem prizadetim. Posebej za področje dvojezičnega šolstva, ki je trenutno gotovo najbolj pereče, je razprava v javnosti že stekla in jo bo treba še poglobiti in razširiti. V ta okvir sodijo tudi diskusije, ki jih trenutno prirejajo krajevna slovenska prosvetna društva v sodelovanju s celovško univerzo, kjer pod geslom „Sporazum ima prednost“ teče beseda o najrazličnejših vidikih skupne šole in dvojezičnega pouka.

O potrebi in možnostih reševanja teh vprašanj so zlasti spregovorili tudi strokovnjaki, pedagogi in znanstveniki, ki so tudi že pripravili ustrezne predloge. Politiki se torej ne bodo mogli izgovarjati, da ne vedo, kaj bo treba reševati in za kakšne rešitve naj bi se odločili. Pri tem se bodo morali zavedati, da reševanje ne sme privedi do nadaljnega poslabšanja položaja manjšine, ki je že zdaj ogrožena v svojem obstoju, marveč morajo rešitve nasprotno prispevati k izboljšanju pogojev, v katerih se bo manjšina lahko svobodno razvijala in enakopravno vključevala v družbeno dogajanje. Saj vendar ne gre le za reševanje manjšinskega vprašanja samega, temveč za širok proces demokratizacije sploh.

Po poteh spominov na leta trpljenja in bojev

V času, ko nam z referendummi in „kompromisi“ hočejo spet okrniti pravice ter še naprej zoževati ozemlje, na katerem bi imel naš jezik domovinsko pravico v javnem življenju in predvsem tudi v šoli, se še posebej spominjamo ogromnih žrtev, ki smo jih koroški Slovenci doprinesli v najbolj usodnem obdobju naše narodne zgodovine. Takrat so nas obsodili na smrt, nas preganjali in izseljevali, zapirali, trpinčili in pobijali, naše domove spreminjali v pogonišča, naš jezik pa izobčili s poveljem „Kärntner, sprich deutsch!“. Temu genocidu pa smo se koroški Slovenci uprli, zgrabili smo za orožje in se skupaj z vsemi svobodoljubnimi narodi borili za uničenje nacifašizma — za svobodo, za mir, za enakopravnost in sožitje.

Obujanju spominov na leta trpljenja in bojev sta veljali dve prireditvi minulo nedeljo: Zveza koroških partizanov je organizirala obisk partizanskih krajev na Svinški planini, Kapelčani in Obirčani pa so vabili na 2. pohod po poteh Lenarta in Gašperja. O obeh prireditvah poročamo na 4. strani.

„Kot da živimo na jugu Afrike“

„Zaskrbljeni smo zaradi aktivnosti desničarskih sil v Avstriji in Italiji. Referendum, ki naj prisili Slovence v geto, mazaške akcije, oskrunjenje partizanskih spomenikov in slovenskih napisov, postavljanje novih napisov v slovenskih vaseh tržaške pokrajine samo v italijanščini in še marsikaj drugega je nekaj, kar gotovo ni v čast tema državam, ki želita biti kulturni, demokratični in sodobni.“

Tako je dejal predsednik SZDL Slovenije Franc Šetinc, ko je govoril na tradicionalnem srečanju slovenskih planincev, ki je bilo zadnje nedeljo pri Miklavžu na Gorjancih, kjer se je zbralo več tisoč ljubiteljev gora iz Slovenije in dru-

gih republik ter iz zamejstva. „Kot da živimo nekje na jugu Afrike,“ je nadaljeval Šetinc, „le da smo tukaj vsi belokožci, eni, ki bi radi bili rasno večvredni, nekako vzvišeni nad Slovenci, ki jim pravijo Čušli ali pa kar slovenski gnoj, in drugi, to je Slovenci, ki bi se morali pustiti segnati v geto, v stanje za manjvredne ljudi, dokler ne bi postopoma izginili kot manjšina. Pri nas, kjer živimo v bratskem sožitju z vsemi manjšinami, ki jih obravnavamo kot enakopravne in katerih jezik in kulturo štejemo kot bogastvo naše skupne zakladnice, imamo vso pravico odločno protestirati proti nasilju nad Slovenci v Italiji in Avstriji.“

NOVI MINISTER ZA POUK:

„Za zelo pozitivno tolmačenje manjšinskega prava“

Dosedanji namestnik deželnega glavarja na Solnograškem dr. Herbert Moritz je bil sicer šele ta ponedeljek zaprisažen kot novi minister za pouk in umetnost, vendar je že prejšnji teden poskrbel za „majhno senzacijo“. V izjavi za tisk se je namreč izrekel „za zelo pozitivno tolmačenje manjšinskega prava“ ter je to svojo opredelitev podkrepil z zagotovilom, da je zelo naklonjen manjšini.

To izjavo koroški Slovenci pozdravljamo, še toliko bolj, ker je bila objavljena neposredno po KHD-jevskem referendumu za ločitev nemških in slovenskih šol na Koroškem. Kajti v smislu takega odnosa do manjšinske problematike upravičeno pričakujemo, da se bo pristojni minister pri morebitnem novem reševanju manjšinsko-šolskih vprašanj zavzel za rešitve, ki ne bodo šle v smer poslabšanja položaja manjšine in okrnjevanja njenih pravic, temveč nasprotno v smer izboljševanja sedanjega dvojezičnega šolstva v smislu prilagajanja potrebam in zahtevam, ki jih terja sodobni razvoj šolstva sploh.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

PREBERITE

na strani

- 2 Pred volitvami: pogovori s predstavniki volilnih skupin
- 3 Uspešno gostovanje Koroškega partizanskega zbora v Srbiji
- 3 Koroška slovenska poezija v angleščini
- 4 Po poteh spominov na leta NOB
- 5 Zadrugniki iz Slovenije obiskali Pliberk
- 7 Nemški odmevi na KHD-jevski referendum
- 8 Poročila s športnih igrišč

Ponovno razburkani valovi na Brennerju

Nedeljska „tirolska manifestacija“ ob 175-letnici oboroženega boja proti Francozom je precej razburkala odnose med Italijo in Avstrijo. Ob navzočnosti avstrijskega političnega vrha je 35.000 Tirolcev korakalo v peturni povorki skozi Innsbruck in med drugim zahtevalo združitve obeh Tirolov, torej odcepitve južne Tirolske od Italije. Velikanska povorka, ki jo je v celoti prenašala avstrijska televizija, ni bila samo manifestacija duhovne in kulturne enotnosti obeh Tirolov, ki ji je nihče ne odreka; številna gesla in simboli so imeli predvsem tudi šovinistično vsebino in politično ekstremno desno usmerjenost. Desno-ekstremni krogi so vrhu tega imeli še posebne manifestacije, Norbert Burger s svojimi somišljeniki pa je pridno korakal zraven. Pojavila so se gesla „Proč od Rima“, deželni glavar Tirolske, Wallnöfer, je zahteval pravico do samoodločbe ter označil mejo na Brennerju kot eno najkrivičnejših meja v Evropi, poleg sablje Andreasa Hoferja pa so nosili tudi ogromno „trnjevo krono“, ki naj bi simbolizirala zatiranje tirolskega ljudstva.

Na obeh straneh državne meje so tirolske demokratične organizacije

ostro kritizirale takšno zlorabljanje slavja. Tirolska socialistična mladina je povorko označila kot parado sovrštva do tujcev in parado lokalnega šovinizma, Alternativna lista Južni Tirol pa je izpostavila militaristični značaj teh proslav.

Tudi z italijanske strani so kritizirali šovinistično in proti Italiji naperjeno proslavo. Italijanski časopisi so očitali avstrijski vladi, da je pasivno pospeševala protitalijansko manifestacijo, kazali pa so tudi razumevanje za zgodovinsko zavest Tirolcev ter za njihovo kulturno in duhovno enotnost. Italijanski državni predsednik Sandro Pertini je svoji kritiki celo dodal upanje, da bo to protitalijansko vzdušje imelo le začasne posledice.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da je podobna prireditve pred 15 leti bila uvod v večletno teroristično dejavnost južnotirolskih desnih ekstremistov, ki se je končala šele leta 1969 s sprejetjem paketa za Južni Tirol, kjer so podrobno zajamčene pravice avstrijske narodne skupnosti.

AVSTRIJA SE NE OGRADI OD ŠOVINIZMA

Na avstrijski strani izstopa soglasno omalovaževanje in zagovarjanje šovinistične proslave. Kancler Fred Sinowatz je ocenil reakcijo italijanskih časopisov kot pretirano, Jankowitsch (SPO) je menil, da Italijani nimajo občutka za tirolski položaj, Steiner (ÖVP) je predvsem opozoril na neresene točke paketa, Peter (FPÖ) pa je celotno dogajanje zagovarjal s tem, da je pač to avstrijska svoboda mnenja! Prevladovalo je tudi mnenje, da so motile le malenkosti, ki jih ni treba precenjevati. Nikjer nobenega distanciranja od lokalnošovinistične usmeritve proslav!

NI PRIMERJAVE

Avstrijskim politikom se ne zdi potrebno kritizirati tirolskih politikov in šovinistične usmeritve nedeljske proslave. Spomnimo se reakcije avstrijskih časopisov in politikov, kadar gredo zastopniki koroških Slovencev tolmačit predstavnikom Slovenije in Jugoslavije svoja stališča glede še neresenega manjšinskega vprašanja na Koroškem. Gotovo ne bomo našli boljšega primera za avstrijsko dvočlennost, kot v sedanjem trenutku.

Stvarna tv-razprava

Poučnejši je bil nedeljski televizijski „nočni studio“, v katerem so južni Tirolci raznih taborov ter avstrijski izvedenec dr. Felix Ermacora razpravljali o južnotirolskem razvoju. Mnogo je bilo slišati o zaščiti južnih Tirolcev, o pomenu jezika za obstoj narodnosti, o odprti meji z Avstrijo in Bavarsko!

Dve misli sta izstopali: Alexander Langer, odposlanec v južnotirolskem deželnem zboru (Alternativna lista), je ocenjeval meje, ki jih ustvarja južnotirolska politika med nemškogovorečimi, ladinskimi in italijanskimi ljudmi, kot veliko usodnejše in nevarnejše kot odprto državno mejo. Dr. Felix Ermacora pa je zaključil z mislijo, da bi Avstrija — če bi Južni Tirol prišel kdajkoli k Avstriji — do narodnostnih skupin (ladinski in italijanski) morala delati znatno boljše politiko, kot to sedaj dela s Hrvati in Slovenci!

Pred deželnozborskimi volitvami: Pogovori s predstavniki volilnih skupin

Tudi za letošnje deželnozborske volitve velja, da se Zveza slovenskih organizacij na Koroškem kot nadstrankarska narodnopolitična organizacija ne bavi toliko s strankarsko politiko, marveč se prvenstveno zavzema za enakopravnost koroških Slovencev, se pravi, da se bori za dosledno uresničitev vseh tistih pravic, ki so nam zagotovljene tako po avstr. ustavi kot še posebej po državni pogodbi in drugih mednarodnopravnih dokumentih. Zato se ZSO tudi ne vključuje neposredno v volilni boj, niti ne daje priporočil za eno ali drugo stranko oziroma volilno skupino. Pač pa skuša te skupine vrednotiti v luči njihovega odnosa do manjšinskega vprašanja in tako svojim članom pomagati, ko se bodo odločali pri oddaji glasov.

Kar se tiče treh doslej v deželni zboru zastopanih strank in njihovega odnosa do naših vprašanj, smo dovolj jasno videli pri nedavnem referendumu: obe desničarski stranki — FPÖ od vsega začetka in ÖVP v zadnjih dneh — sta se z vsemi močmi vpregli v voz KHD, medtem ko je SPÖ uradno razglasila

„nevtralnost“, po občinah pa so tudi številni njeni člani pomagali reševati čast tistih sil, ki rešitev vidijo le v postopnem izrinjanju slovenskega življa na Koroškem. Sedaj po referendumu pa vsi enotno govorijo o potrebi „kompromisa“, kar praktično pomeni le nadaljnje poslabšanje na šolskem področju in s tem okrnitev pravic slovenske narodne skupnosti.

Za razliko od obeh desničarskih strank je SPÖ na svojo volilno listo uvrstila tudi slovenske kandidate, čeprav na povsem neizglednih mestih. Z enim izmed teh smo se pogovarjali — o njegovem osebnem mnenju, kajti uradne opredelitve stranke do manjšinske problematike v njenem volilnem programu nismo našli. Prav tako smo se pogovarjali s predstavnikom Alternativne liste Koroške (ALK), ki je tudi za te volitve, kakor prej že pri lanskoletnih državnoborskih in letošnjih delavskobornih volitvah, navezala sodelovanje s slovenskimi skupinami. Prihodnjih pa bomo objavili pogovore tudi še z zastopniki drugih strank oz. volilnih skupin.

PREDSTAVNIK ALK SEPP BRUGGER:

„Kompromis bi pomenil nadaljnjo okrnitev pravic“

SV: Kaj navaja Alternativno listo Koroške k temu, da pri deželnozborskih volitvah kandidira skupno s KEL?

Brugger: Alternativna lista Koroške (ALK) kandidira skupno s KEL, ker je eno njenih osnovnih načel solidarnost, in na Koroškem je solidarnost potrebna predvsem v zvezi z manjšino. Manjšino zavirajo, jo odvirajo in jo izpostavljajo dosledni asimilacijski politiki. Zato ni nobene diskusije, da ALK ne bi kandidirala skupno s KEL. Kakšne so možnosti znotraj vladajočih strank, so pokazale izkušnje v zadnjih letih: Kljub kakemu slovenskemu zastopniku v deželni zboru je v zadnjih 30 letih vedno prihajalo do poslabšanja položaja Slovencev na Koroškem. Prvotno smo mislili na širšo platformo in smo govorili tudi v VGÖ, z združenimi zelenimi ter zastopniki lokalnih iniciativ, toda pri VGÖ so nam celovski zastopniki rekli: „Z vami bi morda že govorili, toda kaj hočete s temi Slovenci?“ VGÖ je gotovo večinoma zelo nacionalno opredeljena, zato tudi Haiderjeva ponudba, da bi skupno kandidirali.

je ekološke probleme ter nenasilje in demokracijo na bazi. V celoti pa je seveda manjšinsko vprašanje eden od osrednjih problemov.

SV: Kaj naj torej koroški Slovenci volijo? Zakaj naj volijo ALK/KEL?

Brugger: ALK je edina skupina, ki izhaja iz demokracije na bazi, tako da imajo Slovenci kot prizadeti možnost, da sami soodločajo. Nerazumljivo mi je, zakaj Slovenci volijo SPÖ ali ÖVP, torej stranki, ki dosledno delata proti Slovincem, ki okrnjujejo njihove pravice, ki že zdaj govorijo o tem, da se bo šolski kistem spremenil, da do spremembe mora priti. Vse stranke, pač z določenimi otenki, eni močneje, drugi tiše, Wagner npr. nekoliko bolj oprezno, govorijo o nekem kompromisu. Takšnih strank zame ni mogoče voliti. Te ga ne razumem: osrednji slovenski organizaciji bi morali vendar

KANDIDAT SPÖ VALENTIN VAUTI:

„Nisem ravno vesel taktiranja...“

SV: Pri deželnozborskih volitvah 30. septembra kandidirate na 32. mestu liste Socialistične stranke, se pravi na neizglednem mestu. Zakaj ste privolili v tako kandidaturu? Ali ne bi bilo možno doseči boljše-ga mesta za slovenskega kandidata?

Vauti: Kaže, da ne. Spričo situacije, ki je nastala zaradi referenduma KHD, je socialistična stranka seveda prisiljena, da se ozira na vse mogoče struje in ni mogla postaviti slovenskega kandidata na vidnejše mesto. Vsekakor pa so vidni in zaslužni funkcionarji SPÖ na še slabših položajih.

SV: Se vi strinjate s takim taktiranjem?

Vauti: Nisem ravno vesel taktiranja, vendar ga je treba tam, kjer je potrebno, priznati. Navsezadnje sem privolil na kandidaturu na omenjenem mestu. Mnenja sem namreč, da se je mogoče integrirati v avstrijske stranke, ne da bi se asimilirali. Ta integracija mi je dala možnost, da sem mogel pomagati neštetim našim ljudem in uspešno zastopati interese naših krajev.

SV: Kaj pomeni ta integracija v konfliktnih primerih, kakršen je zdaj glede šolskega vprašanja? Kakšne bi bile vaše posledice, če bi socialistična stranka pristala na slabo rešitev v šolskem vprašanju?

Vauti: Upam, da do tega ne bo prišlo. Kdor je opazoval zadržanje strank sedaj v zvezi z referendumom, je mogel opaziti, da se je najbolj nevtraln in pošteno zadržala še SPÖ, če prezremo KHD-in-

serate v socialističnem dnevniku. Bil sem med tistimi, ki so ostro protestirali proti objavljanju teh parol. Razumljivo pa je, da se mora tudi SPÖ ozirati na vse struje med svojimi volilci, če hoče obdržati absolutno večino.

SV: Kaj pa vi pričakujete, da bodo socialisti predlagali za rešitev šolskega vprašanja oz. ali imate vi kak vpliv na to stališče?

Vauti: Dosedaj se še ni govorilo o mogočih predlogih. Po mojem re-

je uspelo ubraniti ločevanje šolarjev in ohraniti skupno vzgojo. Saj o ločevanju nihče ne govori več.

SV: Zakaj naj bi koroški Slovenci z narodnostnega stališča volili socialistično stranko?

Vauti: Vem, da FPÖ za slovenskega volilca ne pride v poštev. Kdor je opazoval zadržanje ÖVP v zadnjih dveh dneh referenduma, je mogel ugotoviti, da je ravno ÖVP rešila KHD, ker bi brez njene masivne pomoči ne bilo uspelo doseči zadostnega števila podpisov. Torej za Slovence tudi ni mogoče, da bi jo volili. Ostanejo še male stranke, kakor KPA, KEL-ALK, Zeleni... Mnenja sem, da nobena teh skupin nima niti najmanjše možnosti, da bi dosegla mandat v deželni zboru. Tako so glasovi oddani za te stranke vrženi v koš. Lahko veljajo kvečjemu kot protest — kljub morda idealističnim programom pri množicah ne najdejo podpore. Posredno pa pomenijo podporo Haiderju, ker gre do večidel na račun SPÖ. V kolikor slabijo pozicijo SPÖ, v toliko krepijo pomen glasov FPÖ. Obenem pa se volilci imenovanih skupinic praktično odpovejo pravic soodločanja. Zato sem mnenja, da je treba Slovincem podpreti s svojimi glasovi SPÖ. Čim več glasov bo dobila na območju dvojezičnega šolstva, tembolj bo obvezana iskati rešitev šolskega vprašanja, ki bo sprejemljiva tudi za slovensko narodno skupnost. Če pa bomo posredno ali neposredno krepili položaj ÖVP in FPÖ, je seveda pričakovati, da bosta imeli v pogajanjih močnejše stališče.

ferendum KHD ni uspel in je samo postavil del Korošcev pred svetovno javnostjo v slabo luč. Koristil domovini vsekakor ni. Seveda bom posredoval svoje mnenje strankinemu vodstvu. Odločljivo pa je, da

SV: Toda čemu sploh kandidatura, če realnih možnosti za doseg mandata praktično ni?

Brugger: Realnih možnosti ni veliko, to je jasno. Kandidiramo pa zato, ker je tako spet mogoče mobilizirati ljudi. Je možnost nastopa v javnosti. Žal je tako, da ima ALK v javnosti bolj negativno podobo in da javna občila praktično ne poročajo o njej. Volitve pa so možnost, da s plakati, javnimi občili itd. v večji meri lahko pojasnimo javnosti, kaj hočemo. Po drugi strani pa je tudi obveza do KEL, ker je na Koroškem razumevanje nemškogovorečih za Slovence žal precej negativno. Volitve so zato priložnost, da ljudem pokažemo, da so Slovenci ljudje kot vsi drugi, da je z njimi možno zelo dobro sodelovati.

SV: Ali je mogoče reči, da je v središču dela ALK manjšinsko vprašanje?

Brugger: V središču je trenutno — zaradi referenduma — gotovo manjšina. ALK sodeluje v komiteju za obrambo dvojezične šole, pa v komiteju za kulturno izmenjavo med slovensko in nemško govorečimi Korošci. Toda v celoti gledano naj manjšinsko vprašanje ne bi bilo privilegirano, temveč enostavno enakovredno. Nečeloma so ekologija, nenasilje in demokracija na bazi enako pomembne. Razen tega pa ne bi mogel prav ločevati — nenasilja ne morem ločiti od slovenskega vprašanja, ker to, kar počenja KHD, vendar ni nobeno nenasilje. Vendar pa so tukaj tudi razlike: na zgornjem Koroškem na primer bolj postavljamo v ospred-

povedati, da so za Slovence stranke, ki delajo proti Slovincem, ki so za spremembo šolskega sistema, nesprejemljive, ker bi taka sprememba pomenila nadaljnjo okrnitev ustavno zagotovljenih pravic.

SV: Ali misliš, da lahko ljudje s glasom za ALK/KEL takorekoč kaznujejo velike stranke?

Brugger: Mislim, da že. Če dobi ALK/KEL veliko glasov, je to za stranke lahko velik šok. Slovenci sicer po sedmojuljski zakonodaji lahko povedo kako besedo, odločajo pa vedno oni zgoraj. Sicer se stalno govori o demokraciji, toda na Koroškem še zmeraj nismo tako daleč, da bi Slovenci kot skupnost dobili kakšno možnost soodločanja o svojih problemih. Lahko seveda kaj predlagajo, toda odločajo vedno le tri vladajoče stranke. In odločajo vedno proti Slovincem. Zato je zame nepojmljivo, če kak Slovenec poreče: Saj SPÖ le nekaj malega naredi, saj ÖVP le malo nekaj postori. Pri ÖVP se je zdaj vendar pokazalo, kako vehementno je podprla referendum in prispevala gotovo nekaj tisoč glasov.

SV: Toda kaj naj storijo ljudje, ki so že dolga leta integrirani v stranke, predvsem v socialistično?

Brugger: Tudi če sem že dolga leta integriran, se lahko skušam braniti in kaj spremeniti. Če nimam uspeha, moram pač biti dosleden in zapustiti stranko. Dejansko pa je žal tako, da zdaj po referendumu — zame je izid pravi šok — mnogi Slovenci njegov rezultat spet enkrat omalovažujejo, namesto da bi se vsem skupaj končno posvetilo, da bi rekli, zdaj moramo nekaj storiti, zdaj moramo pritisniti na Wagnerja. Ne moremo in ne smemo križem rok opazovati, kako bodo spremenili šolski sistem. Vse skupaj gre v to smer, da se območje teritorialno skrči in da se deloma uvede tako imenovani Voukov model, ki ga jaz raje imenujem „karcin-model“. Tako bodo seveda prihajale upadale, kajti katera deklica ali kateri deček bo rad sedel po pouku v šoli, medtem ko lahko grede drugi domov. In čez nekaj let se območje spet skrči in v petnajstih letih lahko KHD predlaga, da se naj Slovenci svojega jezika učijo splah samo še privatno.

PRI DEŽELNOZBORSKIH VOLITVAH:

Šest volilnih skupin in 385.400 volilnih upravičencev

Rok za predložitev volilnih list za letošnje deželnozborske volitve na Koroškem, ki bodo v nedeljo 30. septembra, je potekel. Deželna volilna oblast je sporočila, da se bodo na podlagi pravočasnih prijav za glasove volilcev potegoval naslednje stranke oziroma volilne skupine: Socialistična stranka Avstrije (SPÖ), Avstrijska ljudska stranka (ÖVP), Svobodnjaška stranka Avstrije (FPÖ), Komunistična stranka Avstrije (KPÖ), Koroška enotna lista-Alternativna lista Koroške (KEL-ALK) ter Združeni zeleni Avstrije - deželna skupina Koroška (VGOE Kärnten). Poleg teh šestih volilnih skupin, ki bodo kandidirale v vseh štirih volilnih okrajih, je bila prijavljena še nadaljnja lista Zeleni Avstrije (Grüne), ki pa bo nastopila le v treh volilnih okrajih oziroma se v 1. okraju (Celovec-mesto in Celovec-dežela) ne bo predstavila.

Omenjene stranke in volilne skupine se bodo potegovala za glasove volilnih upravičencev, ki jih je tokrat na Koroškem 385.401. V primerjavi z zadnjimi deželnozborskimi volitvami leta 1979 je število volilnih upravičencev naraslo za 18.865 oseb, kar pomeni, da bi bilo ob enaki visoki volilni udeležbi za posamezni mandat potrebnih nekaj sto glasov več kot pred petimi leti. Sicer pa je med volilnimi upravičenci 205.108 žensk in 180.293 moških — torej bodo imele ženske možnost, da odločilno vplivajo na izid volitev in s tem na usmeritev deželne politike v prihodnjih letih.

Kdo se pri komu uči?

Takoimenovana lista za Trst, ki skupaj z demokristjani sestavlja občinsko upravo v Trstu, se vedno bolj spreminja v neki tržaški heimatdienst. Njene akcije in pobude proti Slovincem so namreč na las podobne aktivnostim, ki jih v tej smeri razvijata na Koroškem KHD s sorodnimi grupacijami. Predvsem pa so si ti krogi — naj delujejo na Koroškem ali v Trstu — sorodni po „logiki“, ki jo uveljavljajo v svoji protislovenski dejavnosti.

Pred nedavnim se je tržaška občinska uprava vrgla na redke dvojezične krajevne napise, ki so doslej bili nameščeni v posameznih vaseh; odstranila jih je oziroma zamenjala za samo italijanske. Sedaj pa hoče lista za Trst razširiti ta svoj boj proti dvojezičnosti in s tem proti enakopravnosti tamkajšnjih Slovencev tudi še na druga področja. Njeni aktivisti so se kar enostavno izrekli za blokado vseh pobud političnih strank, da bi končno sprejeli zakonsko zaščito za slovensko narodnostno skupnost v Italiji. Posebej proti dvojezičnosti pa so pripravili vrsto akcij, pri katerih uporabljajo argumente, ki nas nebotično spominjajo na stališča, ki jih zastopajo protislovenski krogi na Koroškem.

Kar poglejmo: Tržaški melonarji (tako namreč imenujejo pristaše liste za Trst) so proti zaščiti Slovencev, ker bi bilo to krivično za večino — ker bi pomenilo med drugim uvedbo

dvojezičnosti(!). Po mnenju aktivistov liste za Trst bi uzakonitev manjšinske zaščite pomenila za manjšino privilegij na škodo večine, zlasti pri zasledanju delovnih mest, ker bi jih dobivali ljudje z znanjem obeh jezikov, to pa so Slovenci. Ali ne beremo dobesedno iste „argumentacije“ tudi v KHD-jevskih letakih?

Kakor da bi se učili eni pri drugih, v obeh primerih zasledimo enako „logiko“. Slovenci in njihov jezik po tej logiki vendar ne smejo postati enakopravni. Ker znajo oba jezika, bi Slovenci izpodrinili Italijane (ali pri nas Nemce) na delovnih mestih. Toda ne v Trstu in ne na Koroškem zagovorniki take logike očitno še niso prišli do spoznanja, da škodujejo sami sebi, ko se prav po donkihotsko bojujejo proti učenju drugega jezika. Saj danes že po vsem svetu in zlasti tudi v znanstvenih krogih ugotavljajo in opozarjajo na škodljive posledice, ki jih ima zaverovanost v enojezičnost.

Prav na to jezikovno cestno-enosmernico vodi miselnost, ki botruje tržaškim melonarjem in koroškim nacionalistom pri njihovi protislovenski dejavnosti. Zato se ujemajo tudi v svojem odnosu do šolanja v obeh deželnih jezikih: tako v Trstu kot na Koroškem skušajo izsiliti, da bi bil ponk slovenščine čim bolj okrnjen ali sploh izrinen. V svet mirnega sožitja pa taka cesta-enosmernica gotovo ne pelje.

Koroški partizanski pevski zbor na uspešni turneji po SR Srbiji

Koroški partizanski pevski zbor se je prejšnji teden nahajal na turneji po Socialistični republiki Srbiji. Namen potovanja je bil, da se prikaže javnosti v Srbiji situacijo na Koroškem in da najdemo nove prijatelje v boju za naše pravice. Oba cilja sta bila povsem dosežena. To je predvsem zasluga Jožeta Rovška, ki je kot edini pevec znal govoriti po srbohrvaško v takšni meri, da je med posameznimi pesmimi povedal marsikaj o zgodovini in problematiki koroških Slovencev. Vendar so tudi drugi člani zbora v pogovorih z domačini dopolnjevali sliko o življenju Slovencev na Koroškem. Sploh pa so pevci, kamorkoli so prišli, navezali stike s prebivalci Srbije.

KPPZ pri nastopu v Arandjelovcu

Potovanje so financirali deloma zbor sam, deloma Zveza združenj borcev narodnoosvobodilne vojne (ZZB NOV) Srbije ter deloma železničarji Slovenije (TTG). Predstavniki železničarjev so ob prihodu v Ljubljano sprejeli zbor in tovariša Geiser in Rebernik ter tovarišica Gregorčeva so skrbeli za prevoz z vlakom v Beograd. Navzoči so še bili predstavniki ZZB NOV Slovenije ter predsednik komisije za

manjšinska vprašanja, tovariš Cigoj. Vsi so želeli KPPZ veliko uspeha in zadovoljstva na tej turneji in so opozarjali na dejstvo, da bodo reprezentirali koroški Slovenci v Srbiji celoten slovenski narod. Za ljubezniva voščila se je zahvalil v imenu zbora njegov predsednik Lipej Kolenik ter je zagotovil, da bo zbor dostojno izpolnil svojo misijo.

Zbor je štel na tem potovanju 35 ljudi, ki so nastopali pod vodstvom dirigenta Branka Čepina v štirih znamenitih krajih SR Srbije, namreč v Arandjelovcu, v Vrnjački banji, v Guči in v Ivanjici. Če pa je bilo treba, je zbor takoj stopil skupaj in zapel pred spomenikom, pred predstavniki javnega življenja, ali pa tudi samo pred skupino domačinov, ki so rade volje poslušali slovenske pesmi.

Vendar pa zbor ne neguje samo pesmi v slovenski besedi, temveč tudi revolucionarne in delavske pesmi drugih narodov Evrope in celo Afrike. V pretežni meri pa prepevajo partizansko pesem, pesem vstaje in odpora proti fašizmu. Tako je tudi odgovoril Lipej Kolenik, če so ga vprašali, kakšne pesmi prepeva zbor. Na vprašanje pa, zakaj so zbor ustanovili in kakšno vlogo igra na Koroškem, je našim prijateljem v Srbiji povedal žalostno resnico: namreč da je KPPZ edini zbor na Koroškem, ki prepeva partizanske pesmi in s tem ohranjuje spomine na težko dobo narodnoosvobodilne borbe. Povedano pa je tudi bilo, kako zelo Korošci (in ne samo nemškogovoreči) mrzijo partizansko borbo in vse kar je bilo

z njo v zvezi. Skoraj neverjetno se je zdelo srbskemu prebivalstvu, da Avstrija da potuho bivšim nacistom in omalovažuje partizansko borbo, čeprav je le-ta zagotovila Avstriji nevtrinitost.

Za boljše jezikovno razumevanje z našimi gostitelji sta skrbela tudi tovariša Jože Gačnik (ZZB NOB Slovenije) in tovariš Miša Mijalkovič (sekretar komisije za organizacijska vprašanja ZZB NOV Srbije), ki sta zbor spremljala na potovanju in tolmačila ali razlagala izvajanja vodičev-domačinov.

Ker je obisk koncertov bil možen le določenemu številu ljudi zaradi pokrajinskih razmer, je važno in ugodno za dosego še več ljudi bilo snemanje na radio-postaji v Čačku. Zaradi majhnega prostora je zapel namesto zbora samo oktet, vsak pevec pa je na kratko povedal svoje mnenje o turneji. Intervjuvali pa so tudi Lipeja Kolenika, ki je enkrat več imel priliko predstaviti svoj zbor. Ta oddaja je dosegla širšo javnost in jo konfrontirala na kratko z našimi problemi, saj so jo poleg Čačka oddajali tudi v Beogradu.

Za konec potovanja je KPPZ še obiskal grob maršala Tita in njemu v čast zapel pred hišo cvetja.

O kronološkem poteku turneje in o prepotovanih krajih pa bomo v našem listu poročali naslednji teden.

4. slikarski teden SPD „Kočna“ uspešno zaključen

Dr. Janko Zerzer, predsednik SPD „Kočna“ v Svečah, je goste, ki so preteklo soboto prišli na zaključno slovesnost 4. slikarskega tedna, pozdravil v obeh deželnih in v italijanskem jeziku. Zerzer je ob tej priložnosti izrekel dobrodošlico zastopnikom ZSO (dr. Šturm), NSKS (dipl. trg. Urank) SPZ (H. Weiss), KKZ (N. Tolmajer), tov. konzul Marijo Skorjak, kulturnega atašeya dr. Inzka, zastopnike občine Bistrica v Rožu in druge.

Poseben pozdrav je Zerzer izrekel letošnjim udeležencem slikarskega tedna in številnim ljubiteljem likovne umetnosti. Tako so udeleženci na posebni razstavi lahko občudovali dela Henrika Marchela iz Kranja, Tomaža Železnika iz Ljubljane, Clelie Mazzoli iz Trsta, Bogomile Doljak iz Damačal in Egona Rubina z Žihpolj. Dela, nastala v teku slikarskega tedna, so naletela na dober sprejem, zlasti je publika kazala veliko zanimanje za tehniko umetniškega tkanja in skulpture, izdelane iz lesa.

4. slikarski teden pa so povezali tudi z nastopi kulturnih skupin Harlekin Company iz Celovca, moškim zborom „Kočna“ in glasbenim duom sester Feinig. Ko se je predsednik „Kočne“ zahvalil umetnikom za sodelovanje, je naglasil, da sta slikarski teden finančno podprli tudi koroška deželna vlada in bistriška občina in menil, da je to naložba, ki se bo golovo bogato obrestovala. Tej ugotovitvi se samo lahko pridružimo in želimo uspeh tudi naslednjemu slikarskemu tednu SPD „Kočne“ v Svečah.

Kulturne novice

TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR PINKO TOMAŽIČ se je pravkar vrnil z enotedenske turneje po Sovjetski zvezi. Najprej se je ustavil v Leningradu, kjer je imel dva koncerta, za tem pa je nastopil v glavnem mestu Sovjetske zveze, v Moskvi. TPPZ P. Tomažič je na svoji turneji izvajal skladbe slovenske borbene in partizanske pesmi, italijanske in revolucionarne pesmi drugih narodov. Zbor je na turneji šel v znani sestavi z orkestrom in recitatorji, spremljal pa ga je tudi violinist Črtomir Šiško.

Turneja, ki je bila zelo uspešna, je za TPPZ pripravila tržaška sekcija združenja Italija - Sovjetska zveza.

Sinoči se je na gradu Štatenberg pri Poljčanah začelo 21. SREČANJE SLOVENSkih PISATELJEV. Tema letošnjega srečanja je Pisatelj in kriza. Tako se bodo pisatelji tokrat posvetili analizi ustvarjalnosti pisateljev v današnjem kriznem obdobju.

Organizatorju srečanja, Društvu slovenskih pisateljev Slovenije in pododboru v Mariboru, je uspelo zbrati

okoli petdeset pisateljev iz Slovenije in drugih jugoslovanskih republik ter iz zamejstva.

Sinoči je bil v Slovenski Bistrici literarni večer, danes se bodo razni referenti oglašili k temi srečanja, temu bo sledila splošna razprava, jutri pa bodo sprejeli še sklep o temi za prihodnje 22. srečanje pisateljev na gradu Štatenberg.

Zveza kulturnih organizacij Slovenije letos trinajstično razpisuje SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV ZAČETNIKOV.

Na razpis se lahko prijavijo avtorji, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki. Sodelujejo lahko z literarnimi prispevki: prozo, poezijo, dramatiko in kritičnimi članki. Svoje prispevke morajo poslati v treh izvodih, ki naj bodo označeni s šifro (v posebni ovojnici naj bodo avtorjevi podatki: ime in priimek, naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra).

Prispevke je treba poslati na ZKOS, Kidričeva 5, Ljubljana (za 13. srečanje literatov) do 30. septembra 1984.

Predstavitve antologije Koroška slovenska poezija v angleškem jeziku

Ze v zadnji številki smo poročali, da je pravkar izšla antologija Koroška slovenska poezija v angleškem jeziku. Kot znano, sta jo izdala Feliks J. Bister in Herbert Kuhner, založili pa Mohorjeva v Celovcu in založba Slavica publishers v Združenih državah Amerike. V pričujoči antologiji je zastopanih štirinajst pesnikov, katerih dela je v angleščino prevedel Herbert Kuhner, ki je knjigo uredil skupno s F. J. Bistrom. Slednji je napisal tudi kratke ocene o posameznih avtorjih, medtem ko sta spremne besede napisala Michael Guttenbrunner in Walther Nowotny.

Predstavitvena svečanost je bila prejšnji četrtek v domu umetnikov v Celovcu, kamor je prišlo mnogo ljubiteljev slovenske besedne umetnosti, zlasti iz vrst večinskega naroda, prišli pa so tudi predstavniki iz matične Slovenije in razumljivo slovenskih političnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev. Navzoči avtorji so se predstavili z branjem ene svojih pesmi, ki so potem bile publiki interpretirane še v nemškem in angleškem prevodu (Blaschak, Kuhner).

V Antologiji koroške slovenske poezije je vsak pesnik zastopan s štirimi pesmimi, objavljenimi v izvorniku in v angleškem prevodu. Antologiji so priloženi še kratki biografski podatki o avtorjih in njihovih delih. Antologija Koroška slovenska poezija v angleškem jeziku je izšla v nakladi 1.500 izvodov, njena cena pa znaša 198 šil. za izvod. (Strokovno oceno o antologiji bomo objavili v prihodnji številki našega lista.)

Kuhner in Bister, izdajatelja antologije (l.) in interpret nem. besedil Blaschke (d.)

Na naslovni strani se veselo zibljejo zmaji, ki so jih otroci dali v naročje jesenskim vetrovom. Tudi v notranjosti nove številke Mladega roda veje jesen: otroci obirajo sadje, jemljejo slovo od lastovk, verice nosijo polne koše oreh v svoje skrivališča, da bodo pozimi imele kaj za pod zob.

Otroci takih skrbi še nimajo, zato pa so svoje torbe napolnili z zvezki in knjigami, da si v novem šolskem letu naberejo novega znanja, da bodo lažje dosegali svoje zastavljene cilje.

Ko so se letos odprla šolska vrata, je kot že povedano, med svoje bralce prišel tudi Mladi rod, da jih kot zvesti prijatelj spremlja od začetka do konca šolskega leta, da jim spet nudi zabavo in poučno čtivo. Zato staršem toplo priporočamo, da za svoje otroke (če ga še niso) spet naročijo Mladi rod, saj jim bo v veliko oporo, ko bodo spoznavali lepote slovenskega jezika.

Naročila pošljite na naslov: „Mladi rod“ Postfach/poštni predal 210, 9021 Klagenfurt/Celovec.

Pliberčanka s svetovnim slovesom

Moderna galerija v Velikovcu še do 30. septembra razstavlja dela svetovno znane Pliberčanke Kiki Kogelnik, ki že dve desetletji deluje v Manhattanu, New York. Ze kot študentki ji je bila Koroška preozka, celo Dunaj jo je kmalu premalo vzpodbujal. Svojo domovino je našla v New Yorku.

„Kot vidite, sem otrok vele-mest“ reče uvodoma in razlaga „Mrtvaški ples“ (ki ga je narisala, nalepila in pribila kar na steno galerije) kot povezavo koroških elementov (dva rijasta srpa in žaga) ter stvari iz plastike in papirja, ki odgovarjajo bolj njenim sedanjim življenjskim okoliščinam. Slike v močnih pastelnih barvah ne izžarevajo sentimentalnosti, so bolj izseki in prebliski iz današnje drveče in hektične resničnosti. V kolikor se pojavijo v njenih delih ljudje, so otrpnili v strmeče maske, so s škarjami izrezane podobe ljudi ali samo njihovi udi. Neprestano pa se prepletajo predimenzionirani hrošči, muhe in druga mrčes ter predmeti vsakdanje uporabe.

Kiki Kogelnik je v pogovoru s Slovenskim vestnikom o položaju na Koroškem dejala, da ne odobrava situacije, kjer dela eden proti drugemu. „Mislim, da je zanimivo, če sta v deželi dva jezika, ne samo eden. Slabo je, če ima ena ali druga skupina strah.“ Ne navadno se ji zdi, da se je razmerje v primerjavi s prej menda obrnilo: pravili so ji, da se sedaj menda bojijo nemškogovoreči. Odobraval pa bi, če se nekaj razvije skupaj, tako slovenska kot nemška kultura na Koroškem, da iz tega nastane nekaj tipično Koroškega. „V tem slovenskem, dvojezičnem področju vidim nekaj pozitivnega“, je zaključila Kiki Kogelnik.

Kiki Kogelnik daje v Velikovcu avtograme

Po poteh spominov v krajih na Svinški planini

Zveza koroških partizanov je v nedeljo vabila na izlet oziroma na obisk krajev in spomenikov na Svinški planini. Poleg domačinov so se izleta udeležili tudi zastopniki borbevskih organizacij iz Slovenije, bivši borci s Svinške planine in predstavnica jugoslovanskega konzulata v Celovcu tovarišica konzul Marija Škorjak.

Vodja izleta je bil nekdanji udeleženec bojev na Svinški planini, sedanjí predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc. Izlet smo izvedli z osebnimi avtomobili, kajti peš bi potrebovali zanj kar nekaj dni. Imeli smo priložnost videti naravne lepote Svinške planine s prelepimi gozdovi, ki so v zadnji vojni nudili zavetje partizanom. Kakor je lepa ta narava, tako pa so bili tisti časi med

Takšni izleti ali pohodi v kraje NOB naj bi bili večkrat, ker utrjujejo zavest, kaj vse smo doprinesli za osvoboditev izpod fašističnega jarma. Ta zavest pa naj bo vodila za ohranitev tradicij NOB.

... in v Železni Kapli

Kakor obisk partizanskih krajev na Svinški planini, tako je tudi 2. pohod po poteh Lenarta in Gašperja, ki so ga minulo nedeljo priredili kapelško in obirsko prosvetno društvo ter krajevno združenje Zveze slovenske mladine, veljal obujanju spominov na najtežje in obenem tudi najčastnejše obdobje v naši zgodovini.

Ko so se udeleženci pohoda izpred

Prušnikove domačije v Lobniku podali na svojo več ur dolgo pot proti Peršmanovemu spominskemu domu v Podpeci, so jih spremljale besede Gašperjevega sina in današnjega gospodarja pri Wöflnu Vladimirja, ki jim je kratko spregovoril o časih, ko je naš človek sredi najhujšega trpljenja, izseljevanja, zapiranja in pobijanja našel v sebi voljo in moč, da se je nasilniku uprl z orožjem v roki. Na tej poti spominov so se spet ustavljali na domačijah, ki so med vojno dajale protifašistične borce in aktiviste ter njim in njihovim soborcem nudile zavetje in hrano, čeprav so zaradi tega mnogi ljudje morali v pregnanstvo, v zapore, na morišče in se je marsikateri dom spremenil v pogorišče. In kakor takrat v letih boja, tako so te domačije tudi zdaj pokazale svojo gostoljubnost — vse tja do Peršmana, kjer je udeležence pohoda sprejel podpredsednik Zveze koroških partizanov Peter Kuhar ter jih pogostil z izvrstno pripravljanim srnjakom, ki ga je kot lovec zgodaj jutraj uplenil prav v ta namen.

S prisrčno domačo družabnostjo so Kapelčani zaključili svoj spominski pohod. Zaključne besede Žarjinega predsednika Mihe Travnika, ki je že vabil za prihodnje leto na tretjo tako prireditev, so obet, da bo to res tradicionalno srečanje. Zeleli bi samo to, da bi v prihodnje pritegnilo tudi udeležence iz širše okolice, iz vseh predelov naše domovine, kamor se je pred štirimi desetletji prav iz Železne Kaple širil iskra upora, ki je tudi koroške Slovence vključil v boj vseh svobodoljubnih narodov proti zločinskemu nasilju nacifašizma. Tedanjemu trpljenju in junastvu namreč vsi skupaj dolgujemo časten spomin.

Srečanje bivših pregnancev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 23. septembra 1984 s pričetkom ob 14. uri v Kulturnem domu „Danica“ v Sentspirmožu v Podjuní svojo

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo, kakor v zadnjih letih, tudi tokrat povezan s tradicionalnim DRUŽABNIM SREČANJEM

kjer bo dovolj priložnosti za obujanje spominov na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja, za sproščen pogovor, kakor tudi za izmenjavno mnenj o perečih vprašanih slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Prireditve bodo obogatili domači prosvetaši s svojim kulturnim sporedom.

Poskrbimo, da bo DAN IZSELJENCEV, ki je postal tradicionalno srečanje bivših pregnancev, tudi letos prepričljiva manifestacija našega priznavanja in naše zvestobe tistim vrednotam, za katere smo bili v najtežji dobi naše narodne zgodovine pripravljene doprinašati velike žrtve. Zato vsi na srečanje — bivši izseljenci z družinami, prijatelji in znanci.

Prisrčno vabljeni na DNEVU IZSELJENCEV v nedeljo 23. septembra v Sentspirmožu v Podjuní!

Zveza slovenskih izseljencev

Pismo bralca

Z začudenjem sem prebral v 35. številki Slovenskega vestnika poročilo o folklornem večeru, ki so ga 19. avgusta 1984 priredili prosvetaši kulturnega društva „Peter Markovič“ iz Rožeka. Ob tej priložnosti se je tajnica društva „spomnila koroškega pesnika Perkoniga in citirala iz njegovih del“. „Perkonig, ki je umrl pred 25 leti, je bil koroškim Slovencem zelo naklonjen“, tako pisec tega poročila.

Nikakor nimam namena kritizirati prosvetne dejavnosti KD „Peter Markovič“, kajti sam poznam težave kulturnega delovanja na podeželju. Hočem pa opozoriti na to, da J. F. Perkoniga ne moremo posthum uvrstiti med pisatelje, ki so bili naklonjeni koroškim Slovencem, čeprav bi lahko to iz njegovih povojnih zapiskov in del eventualno lahko razbrali. Treba je videti celotno Perkonigovo biografijo, če hočemo o njem dobiti pravo in resnično sliko. Dejstvo je, da ga danes mnogi literarni znanstveniki in literarni uvrščajo med pesnike, ki so nacistično obremenjeni. Izjave in zapiski od leta 1938 do 1943 nam to jasno dokazujejo, zato le nekaj njegovih citatov: „Als

konigs politischer Charakter war sehr schwach. Er hat sein Mäntelchen nach dem Wind gehängt.“ Vem, da se je Perkonigovo mnenje ob koncu druge svetovne vojne spremenilo in, da je tudi že v medvojnem času naslopal proti izselitvi koroških Slovencev, vendar celotna biografija potrjuje tezo mag. Gerharda Lacknerja, da se je Perkonig vedno obračal tja, kamor je ravno pihal veter.

Vprašujem se, če res ni možno najti kakšnega drugega pisatelja, ki je v svojem življenju dokazal, da demokratično misli in se zavzema za mirno sožitje. Čakam le še na to, da mu kakšna slovenska organizacija podeli še pohvalno priznanje.

Franci Walter

Župnik Avguštin Čebul 75-letnik

Pred nedavnim je župnik Avguštin Čebul v Sentspirmožu pri sedmih studencih obhajal 75-letni življenjski jubilej. To je bil med drugim tudi povod, da se ga je spomnila občina Podklošter, ki mu je za dolgoletno službovanje kot duhovnik v občini in kot zaslužnemu možu za ohranitev gradbenih spomenikov, podelila častni prstan občine Podklošter. K temu priznanju iskreno čestitam.

Mi pa se ga ob njegovem prazniku spominjamo kot moža, ki se resno prizadeva za zbliznanje vernikov obeh narodnosti na Koroškem, v smislu medsebojnega spoštovanja, ter tudi kot umetnika-slikarja, ki je že mnogo razstavljal in imel v javnosti dober odmev.

Šentlarskemu župniku ob njegovem prazniku iskreno čestitam z željo, da bi bil zdrav in čil in še naprej tako ustvarjalen kot doslej.

Najsevernejše partizansko grobišče na Golovici

vojno kruti in zahtevali od borcev in prebivalstva, ki je po večini podpiralo partizansko vojsko, ogromne žrtve. O vsem tem zgovorno pričajo grobišča in spomeniki pri Karluttu, na Golovici (najsevernejše grobišče) in skupno grobišče padlih (ki so jih po vojni še našli) s Svinške planine, na velikovškem pokopališču.

V teku izleta smo prevozili Svinško planino križem in kražem z Djekš preko Golovice, Grebinja tja do Pöllinga nad Labotsko dolino ter zaključili izlet v Velikovcu pri spomeniku padlih.

Na poti nas je predsednik Janez Wutte-Luc seznanil z dogodki tedanjega časa. Še prav posebno nas je pretresla tragična usoda obeh Karluttovih, katere je fašistična policija in SS umorila samo zato, ker sta partizanom dajala hrano — oba so ustrelili v hlevu in nato zažgali gospodarsko poslopje. Prav tako nečloveški je bil umor štirih partizanov na Golovici. Nanje spominja plošča na golovškem pokopališču z napisom: „V čast in spomin padlim partizanom, ki so darovali svoja mlada življenja za osvoboditev Avstrije in vseh zaslužnih narodov.“ V obeh primerih je ZKP tem žrtvam postavila spominski obeležji.

Seminar tamburašev na Korčuli

Kot vsako leto ob koncu počitnic, tako smo se tamburaši iz Loč tudi letos podali na seminar muzičnega vežbanja na Jadran. Pot nas je vodila na sončni otok Korčulo, točno v Velo Luko, kjer smo prebili 10 prekrasnih, toplih in sončnih dni v počitniškem domu Elektrogospodarstva Slovenije. Potovanje v oddaljeno Velo Luko se je za nas pričelo 28. avgusta, ko se je del 20-članskega ansambla podal na železniško postajo v Bačah in po nočni vožnji prispel v jutranjih urah naslednjega dne v Split. Najbolj korajžni pa so prileteli kar iz Brnika v Split. Po dopoldanskem ogledu znamenitosti mesta Split (Dioklecianova palača) smo se popoldan vkrcali na ladjo za Velo Luko in po triurni vožnji mimo otoka Hvar smo se na večer porazdelili po sobah počitniškega doma EGS.

Že kar naslednji dan smo pričeli z vajami. Član našega ansambla Aleksander Černut nam je spletel 3 venčke, in sicer: venček slovenskih valčkov, venček dalmatinskih pesmi in pa venček južnoameriških pesmi. Tako smo ob koncu seminarja predstavili ostalim gostom in pa upravi doma naš novi program, ki je obsegal poleg omenjenih venčkov še druge nove skladbe. Poleg dnevnih vaj, ki smo jih imeli pod

vodstvom Erike Wrolich, je ostalo seveda še dosti časa za kopanje in pa sončenje. Nepozaben nam vsem bo ostal izlet na oddaljeni Projzd, kjer smo občudovali še nedotaknjeno naravo in se kopalni v kristalno čisti vodi. Ko smo v časopisih brali vesti iz Koroške, kjer da so večni večerajšniki nabrali 34.000 glasov za nekulturni apartheid, smo bili kar srečni, da smo bivali tako daleč od tega bojnega polja.

Prehitro so minili dnevi v Veli Luki in tako smo se v petek 7. septembra vračali domov. Pot nas je vodila z avtobusom v Korčulo, kjer smo se po ogledu tega starega mesta vkrcali v ladjo za Dubrovnik. Popoldan smo imeli priložnost za ogled tega bisera med lepimi mesti Dalmacije. Na večer pa nas je letalo odneslo proti Sloveniji, kjer smo srečno pristali na Brniku, z avtobusom pa smo prispeli utrjeni, a vendar srečni na Koroško.

Naša zahvala za prelepo bivanje v Veli Luki velja Zdenki Bukovec, ki nam je posredovala ta seminar, direktorju EGS Bernhardu Kluglerju, ter našemu velikemu dobrotniku Stanetu Uršiču, tajniku Kluba koroških Slovencev in ljubljani, ki nam je pomagal pri organizaciji tega dolgega potovanja.

PRIREDITVE

Železna Kapla

SREČANJE ZBOROV

v soboto 22. septembra 1984 ob 19.00 uri v glavni šoli v Železni Kapli. Na tradicionalni letni pevski manifestaciji sodelujejo zbori iz treh dežel:

PD Svoboda Bratov Milavec, Brežice — mešani pevski zbor Stražišče, Kranj — pevski zbor Vasilij Mirk, Prosek pri Trstu — pevski zbor SPD Zarja, Železna Kapla.

Spored bo popestril ansambel Dobri prijatelji iz Brežic. Ljubitelji petja od blizu in daleč prisrčno vabljeni!

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli

CELOVEC

PEVKE IN PEVCI, POZOR!

Pevski zbor Jakob Petelin-Gallus bo jeseni zopet začel z rednimi vajami. Vse pevke in vsi pevci ste vabljeni, da pridete v četrtek 20. 9. 1984 ob 19.30 uri na vaje v novi Modestov dom, Dr.-R.-Canaval-Gasse 114, Celovec.

KOTMARA VAS

VESELICA GORJANCEV

v soboto 22. 9. 1984 ob 20. uri pri Puschniku v Sentskandolfu. Za ples igrajo „Fantje iz Podjune“ - srečolov.

DOB

MLADINSKA ZAHVALNA MAŠA ZA DOBRO LETINO

v Dobu pri sv. Boštjanu pod Lipo v soboto 15. 9. 1984 ob 19. uri.

TINJE

SEMINAR O ARHITEKTURI IN LJUDSKI GLASBI NA KOROŠKEM

v soboto in nedeljo 6. in 7. oktobra 1984 v Domu prosvete v Tinjah. Prireditelj: Krščanska kulturna zveza, oddelek za etnologijo.

POHOD NA OBIR

v nedeljo 23. 9. 1984

Odhod: ob 7.30 uri (z osebnimi avtomobili) s parkirnega prostora pri Delovnem uradu (Arbeitsamt) v Velikovcu. Nedeljska maša na Obirskem — nato nadaljevanje do Kapelške koče. Od tam peš na vrh Obirja. Prireditelj: Prosvetno društvo v Velikovcu

ROZALSKO ŽEGNANJE

v nedeljo 16. 9. 1984

Maše bodo ob 8., 9., 10. in 11. uri. Prisrčno vabljeni!

KAPLA OB DRAVI

MLADINSKI KULTURNI FESTIVAL

mladina sreča umetnike — umetniki srečajo mladino v nedeljo 7. 10. 1984 ob 14. uri na skednju v Kapli ob Dravi.

Prireditelj: Krščanska kulturna zveza in Katoliška mladina

DRUŠTVENI IZLET SPD „Srce“ Dobrla vas

od sobote 22. do nedelje 23. septembra 1984

Proga: Dobrla vas — Zagreb (ogled mesta) — Marija Bistrica — Karlovac — Plitvička jezera (prenočišče in zajtrk).

Povratek: ali po obali preko Senja, Rijeke in Ljubljane ali pa na Karlovac, Novo mesto in Ljubljano. Cena: 500 šil. (vožnja vključno polpenzion in kosilo). Društveniki (pevci, igralci in odborniki) plačajo le polovico — 250 šil.)

Vodi: mag. Lojze Pušenjak

IZLET NA GRAČENICO

v pogorju Jepe

v nedeljo 16. septembra 1984

Zbirališče ob 10. uri dop. na Bleščeči pri „Koči nad Arihovo petjo“.

Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec

Krščanska kulturna zveza razpisuje v okviru akcije zveznega ministrstva za pouk

nastavitev absolventa Pedagoške akademije

za delovno območje izobraževanja odraslih

Interesenti naj se oglasijo pri Krščanski kulturni zvezi, Viktringer R. 26, v Celovcu; tel. (0 42 22) 51 25 28-23 ali 24

Menjava denarja

Stanje v četrtek 13. septembra 1984

Za 100 dinarjev dobite	10.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	12.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.10 šil.
Za 100 lir plačate	1.19 šil.
Za 100 mark dobite	693.00 šil.
Za 100 mark plačate	709.30 šil.

Pliberk - obisk zadružnikov iz Slovenije

V času pliberškega jarmaka so bili pri nas na obisku zadružniki-kmetje iz Dobrove pri Ljubljani, da si ogledajo nekaj naših kmetij, ki se ukvarjajo z živinorejo, in pa tudi pliberški jarmak. Neumorni predsednik Bine Otorepec, znan tudi kot zvest pohodnik Domneve čete na Komelj, je navezal stike tudi s pliberškimi zadružniki in posojilničarji ter pripeljal svoje zadružnike v naš kraj, da se spoznajo med seboj in da si izmenjajo izkušnje v boju za vsakdanji kruh.

V pliberški posojilnici so zadružnikom izrekli dobrodoščilo predsednik nadzornega odbora zadruga Valentin Kumer ter poslovodja pliberške zadruge in predsednik upravnega odbora Posojilnice Stanko Cik. V imenu zadružnikov iz Slovenije pa je spregovoril predsednik Bine Otorepec, njihov zbor pa je zapel tudi nekaj pesmi v poždrav. Ob tej priložnosti je predsednik Otorepec izročil našim zadružnikom lepo oljnato sliko v spomin. Po krajšem razgovoru so si zadružniki ogledali obe naši ustanovi ter tudi v zadruzi marsikaj nakupili. Kar hitro je minil čas in treba je bilo iti na ogled kmetij in nato na slovesno otvoritev pliberškega sejma. Zadružniki, ki so se pripeljali z dvema avtobusoma, so se razdelili na dve skupini. Prva skupina je krenila k našemu podžupanu Mirku Kumru, druga pa h Kajžu v Rinkolah. Oba vzorna gospodarja sta jim rada pokazala

svoja obrata ter razložila potek dela na kmetiji, ki zahteva znanje in pridnost, da more obstati gospodar na svoji zemlji. Z velikim zanimanjem so si gostje ogledovali živino in spraševali, s kakšnimi težavami se mora naš kmet boriti in koliko dobi za svoje pridelke. Hitro so si kmetje postali znanci in kaj kmalu je bilo ugotovljeno, da morajo kmetje tu kot tam pošteno pljuniti v roke, da pridelajo potrebne „beliče“ za dostojno življenje. Čas je hitro potekel in zadružniki so se morali posloviti od prijaznih in gostoljubnih Črčejevih in Kajžrovih, pri katerih so bili tudi pogosteni. Po stiku rok je izletnike kot tudi domačine vodila pot v Pliberk, da prisostvujejo prastari navadi oziroma šegam tega sejma — olvoritvi pliberškega jarmaka. Po povorki na sejmišče, ki je bila zelo pisana in v okviru katere je prvič sodelovala tudi godba na pihala iz Litostroja, so se zadružniki razkropili po sejmšču in si ogledali vse mogoče stvari, od kmetijske tehnike tja do vsakdanjih potrebščin in zabavnega parka.

Pliberški zadružniki in zadružniki iz Dobrove so se pomenili oziroma sklenili, da bodo s srečanja nadaljevali in tudi gospodarsko sodelovali, kar bi bilo vsem v korist. Čas je hitro potekel in naši gostje so se morali ločiti od sejmškega vrveža in se odpeljati na svoje domove. Upamo, da je zadružnikom bivanje med nami ugajalo in da

so s seboj odnesli polno lepih vtisov. Predsednika zadruge Bineta Otorepca pa naprošamo, da izpolni obljubo, da še pridejo med nas ter mu želimo še veliko uspeha pri njegovem nadaljnjem delu.

ikej

Rožek

Rožeški živalski vrt je avgusta meseca obhajal 10-letnico obstoja postaje ptic ujed, ki vsako leto en mesec krožijo nad Rožekom in okolico. Te ptice ujede niso ujeli nekje zunaj v naravi, marveč izhajajo iz raznih „šol“, kjer so dobile potrebni pouk, da ubogajo svojega gospodarja-sokolarja. Mnogo je že bilo obiskovalcev v zadnjih desetih letih v rožeškem parku. Z velikim veseljem so občudovali ubogljivost teh ptic ujed in pa seveda ostale različne živali in ptice. Že posebno priljubljene v parku pa so berberske opice, katerih prvotna domovina je bila v gorovju Atlas v severni Afriki. Te opice, ljubljenci obiskovalcev, so se hitro navadile na naše podnebne razmere, tako da se dobro počutijo in imajo že tudi mladiče, kot je to razvidno na sliki.

Koroška pesem

Jutri bo v veliki sejmski dvorani v Mariboru koncert izvorne slov. narodne glasbe. Gre za izvedbo novih skladb, ki so jih avtorji besedil in melodij poslali na razpis mariborskega društva Harmonija. Pogoji za sodelovanje je besedilo, napisano v enem izmed slovenskih narečij.

Do izvedbe bo prišlo tudi besedilo Anite Hudl, ki je napisala pesem v pliberškem narečju.

F. Č.

S Celjani na Jepo

V okviru dolgoletnega sodelovanja in prijateljskih vezi s planinsko sekcijo „Avto-Celje“, je imelo SPD Celovec konec preteklega tedna pobratene planince na koči nad „Arihovo pečjo“ v gosteh. Podpredsednik Joško Lepušič je med petdesetorico Celjanov imel priložnost pozdraviti tudi zastopnico Planinske zveze Slovenije tov. Brigito in predsednika Planinarskega smučarskega društva „Maglič“ - Gorazde, tov. Ena iz Bosne in Hercegovine.

Vsako tako srečanje s celjskimi prijatelji pomeni vedno zopet pravo doživetje, saj se ob teh srečanjih ljudje, ki jih vežejo nadvse pristrani odnosi, ki ne temeljijo na nekih formalnostih, se ne izražajo v lepo zvezanjih frazah, marveč se razvijajo v čisto preprost, toda odkritem občevanju človeka do človeka. Kot tačevanju jih gre brez pretiravanja staviti za vzor sožitja ljudi različnih pogledov, nazorov, mišljenj, ker pri njih šteje samo eno in to je človek, ki spoštuje in upošteva sočloveka, ki ljubi naravo, ki je pripravljen nuditi sotovarišu pomoč, če je potrebno do zadnje konsekvence. Že enkrat je bilo omenjeno, da je sodelovanje našlo priznanje prav v vodilnih republiških krogih Slovenije in to nedvomno nekaj pomeni.

Prav v tem duhu je potekalo tudi tokratno srečanje s prijatelji Celjani na Bleščeči. Ob pesmi in prijateljski družabnosti je hitro minevalo sobot-

no popoldne in tudi zgodnji jesenski večer. V nedeljo se je ob meglenem jutru odpravila neustrašna dvajsetorica na Jepo. Prijeten jutranji hlad se je sicer proti vrhu stopnjeval v ledeno mrzel veter — tudi megla je postajala vidno gostejša, a kljub temu nihče ni obupal. Na vrhu nas je preprihalo do kosti — prsti so nam otrpnili a vselega razpoloženja navzlic temu ni manjkalo. Vidljivost je bila enako nič, toda Brigita nas je vseeno ovekovečila na filmu. Hitrih nog smo se vrnali iz začaranih višin in se na koči dobila okrepcali. Kar prehitro je minil čas in že smo si stisnili roko za slovo. Razhajali smo se vsak na svojo stran in lepo doživetje nas je zazibalo v prijeten sen.

Na Bleščeči so se spet enkrat srečali ljudje različnih starosti, raznih poklicev, tudi raznih nazorov, toda v enem smo si bili vsi edini, da smo ljudje z vsemi slabostmi, z vsemi vrtilinami — pač ljudje. Lepo bi bilo, ko bi se do tega spoznanja dokopali tudi vsi tisti, ki odločajo o usodi narodov, držav, morda celo celega sveta. Če so podobne besede bile izrečene tudi na preteklem delovnem zaključku mešane avstrijsko-jugoslovske komisije na Bleščeči, ki je proučevala olajšave meddržavnega planinstva — obstoja upravičeno upanje, da bo pogloma le trezni razum prevladal neumestne predsodke in nesporazume.

UNIVERZA V CELOVCU prireja skupno s SLOVENSКИMI PROSVETNIMI DRUŠTVI

DISKUSIJSKE PRIREDITVE

„Sporazum ima prednost - skupna šola - dvojezično šolstvo“

Nedelja 16. 9. ob 20. uri v Železni Kapli v gostilni Koller (Piskernik)

UNI in SPD „Zarja“

Diskutirajo:

Univ. docent dr. Manfred Moser (jezikoslovec)
Univ. asistent dr. Susanne Dermutz
Liselotte Weinberger (deželno vodstvo Socialistične mladine/
Sozialistische Jugend Kärnten)
Johann Stossier (direktor ljudske šole)
Leopold Cvelf (direktor glavne šole)

Ponedeljek 17. 9. ob 20. uri v Kulturnem domu v Šentjakobu v Rožu

UNI in SPD „Rož“

Diskutirajo:

Univ. prof. dr. Peter Gstettner (znanstvenik za vzgojo in izobraževanje)
Peter Kaiser (predsednik Socialistične mladine na Koroškem)

Ponedeljek 17. 9. ob 20. uri na Pleškeri pri Habnarju (Gewerkschaftshaus)

UNI in SPD „Zvezda“
in SPD „Edinost“ v Škofičah

Diskutirajo:

Univ. prof. dr. Klaus Ottomeyer (socialni psiholog)
Univ. docent dr. Dietmar Larcher (jezikoslovec)
Elisabeth Herzele (deželno vodstvo Socialistične mladine/
Sozialistische Jugend Kärnten)
Josef Loibnegger
Dr. Helga Mratschnigger (vodja diskusije)

Torek 18. 9. ob 20. uri v gospodinjki šoli v Šentrupertu pri Velikovcu

UNI in Prosvetno društvo Velikovec

Diskutirajo:

Univ. docent dr. Manfred Moser (jezikoslovec)
Prof. dr. Peter Aistleitner (direktor trgovske akademije v Velikovcu)
Prof. Norbert Cencik (direktor višje realne gimnazije v Šmohorju)
Dr. Pavel Apovnik (vodja diskusije)

Torek 18. 9. ob 19. uri pri Miklavžu v Bilčovsu

UNI in SPD „Bilka“

Diskutirajo:

Univ. prof. dr. Peter Gstettner (znanstvenik za vzgojo in izobraževanje)
Univ. asistent dr. Walter Tietze (šolski pedagog)
Roth Andreas (deželno vodstvo Socialistične mladine Koroške, vodja delovnega krožka o antifašizmu)
Schellander Fredi (predsednik mlade ÖVP v Bilčovsu)
Kropivnik Francka (gospodinja)
Ani Ogris (mlada generacija SPÖ v Bilčovsu)
Jakopitsch Johann (predsednik FPÖ v Bilčovsu)
Mag. Walter Juritsch (šolski referent ÖVP Koroške)
Vodja diskusije mag. Toni Schellander

Prisrčno vabljeni!

JANKO MESSNER

Koliko znamo še slovensko?

Jezikovni pogovori v Radu Celovec

30

— No, pa poglejva najprej tole pismo bralca, ki bi rado usekalo po najinem prizadevanju za lepšo materinščino, a pisec se sam useka po svojih ustih:

„Popolnoma se strinjam z mnenjem gospoda 'razpenčeno'-zvzišenega Podjunca...“

— Da, gre za 'razpenčenega' Podjunca. Te besede Slovenski pravopis nima, najsi se razjarjeni užaljeni gospod urednik še tako repenči in nanjo sklicuje, češ točno po Slovenskem pravopisu! Oglejva si Pravopis, kaj res ima: glagol se imenuje razpeniti, razpenjen, torej na primer razpenjeti vodo, milnico, pod slapom se voda razpeni, pa tudi človek se lahko od jeze razpeni, da je potem razpenjeno-vzvišen ali zvišen nad kom. Možno je tu pomešal vsaj dva glagola v enolončnico in zvaril novega: repenčiti se za kaj, po domače „gorpoerati“ („aufbegehren“), takšen človek je potem repenčast, in razpeniti se od jeze. V prvem je koren „rep“, v drugem pa „pena“. Jezasta, uporna žival opleta z repom, je repenčasta; a če na-

bere peno na gobec, je razpenjena. Ta najin kratkovidni urednik pa naj ne bi bil ne repenčast ne razpenjen, pač pa naj bi nataknil naočnike in odprl Slovenski pravopis!

— Pa misliš, da bo svojo nemarnost popravil, ko bo slišal to najino kritiko?

— Bo ali pa tudi ne. Moja rajna mati je dejala za take primere: to je kakor s cajno po vodo, temu človeku ni mogoče pomagati...
— Ali pa 'kakor bob ob steno'.

Da, vrzi ga kakorkoli že, ne prime se stene, zmeraj spet se odbije in odrfne kamorkoli.

Toda nadaljujva s temle stavkom: „Vladni stranki sta na občinski seji sklenili 'potrganje' dvojezičnih napisov...“

— Kaj se ti zdi nečednega v njem?

— Menda 'potrganje'? Rekla bi — trganje.

— Točno si zadela. Dvršne glagolske oblike nimajo glagolnika. Potem bi z isto pravico kdo zapisal: Gospodinja je sklenila 'skuhanje' fižola. Rabimo samo kuhanje. Slovenec reče: sklenila je skuhati fižol.

To je poštevanka slovenske slovnice. Če bi takšen pisec člankov več bral, se mu taki kozli ne bi nastavljali za odstrel.

— Kaj pa, če bi bil zapisal: sklenili so 'potrgatev' napisov?

— Ni mogoče reči. Tudi glagolnik na -ev lahko narediš samo od nedovršne oblike trgati, torej trgatev, vendar v tem primeru pomeni potem nekaj čisto posebnega — Weinlese.

Ravno zato, ker je slovenščina jezik osebnih glagolskih oblik, se s pridom ogne glagolniku, ki je po svoji obliki nekakšen samostalnik, torej pripraven služabnik nemščine: „Es wurde das Abreiben der Aufschriften beschlossen...“ In rečeš lepo: sklenili so potrgati, ali: sklenili so, naj se potrgajo, da je treba potrgati, proč spraviti napise...
— Kaj pa tako, da se ogneš glagolu „trgati“ in porečeš: sklenili so odstranitev, sklenili so odstraniti dvojezične napise?

— Še boljše tako, kakor si dejala. Seveda ne boljše, kar si povedala, temveč samo kako si povedala, kajti dvojezičnih napisov pa res nimamo že toliko na Koroškem, da bi jih že spet odstranjevali.
Za sklep pa preberi še tole tu:

„Imel je veliko 'za' povedati iz vojnih časov, ko je bil v kacetu.“

— Hvala. Slišali smo že: pri nedoločniku ne smemo uporabljati predloga „za“. Zato rečemo: veliko je imel povedati.

— Potem tudi ne smem reči: Ali imaš kaj 'za' jesti pa 'za' piti?

— Seveda ne, glej 21. pogovor! Da vprašaš mene tako, ti ne bi ne odgovoril ne dal hrane ali pljače, ampak čakal, da me dostojno pobaraš: Imaš kaj jesti, prosim, imaš kaj piti, prosim?

— Še dobro, da si me opozoril.

Bela miš

Sejem je bil za nas otroke velik praznik. Pa ne samo zato, ker so tedaj prišle na mizo reči, o katerih smo druge krati lahko samo sanjali, pač pa je bilo tedaj veselo po vsej vasi. Na Loko je prišel vrtljak, branjevci so postavili stojnice z lectom in slaščicami, po vasi pa se je razlegalo vpitje. „Listke, ljudje, kupujte listke! Poceni, skoraj zastoj! za dvajset krajcarjev boste zvedeli svojo usodo!“ In takoj nato se je oglašil jokajoč glas lajne.

Mene je od vsega najbolj zanimal ta lajnar. Pravzaprav ne ravno on, saj je bil to navaden človek v oguljeni obleki s čudno podvito nogo, tako da je pri hoji šepal. Kar me je privlačilo kot magnet, je bila škatla na njegovi lajni. Iz te škatle so kukale drobne glavice miši. Rdeča očesca so jim gorela kot iskre, kožuške pa so imele bele kot nov sneg. Kadar si je kdo kupil listek, je lajnar pokimal mišim in nekaj zabrunjal in že je miška privlekla iz škatle rožnat ali moder papirček, na katerem je bila napisana usoda tistega, ki je igral.

Ne vem, kaj bi bil dal, ko bi bil imel tako miš.

Spočetka je bila to le goreča želja, toda bolj ko sem vztrajno hodil za lajnarjem po vasi, bolj se je ta želja spreminjala v trmasto odločitev, da mora biti bela miš moja.

Toda kako? Dolgo sem se obiral, preden sem zbral pogum in vprašal lajnarja:

„Striček, koliko pa stane taka bela miš?“

Lajnar me je začudeno pogledal, kosmati obraz se mu je zresnil in najprej je samo zamomljal: „Nhm“. Videti je bilo, da razmišlja, kaj naj odgovori.

„Ali mnogo, striček?“ sem silil vanj.

„Hmh...“ je poškilil lajnar v škatlo. „Za manj kot petdeset krajcarjev je ne dam niti svojemu bratu,“ je rekel počasi in gledal vame spod gostih obrvi, da me je stresel strah „Hmh...“ takale miš, to ni kar si bodi.“

Meni pa je hotelo počiti srce. Res, takale miš ni kar si bodi! Ampak petdeset krajcarjev — to je kopica denarja! Dotlej še nikoli nisem imel toliko denarja v žepu.

Dalje nisem več maral pohajati za lajnarjem. Težko mi je bilo gledati bele miši, tako daljne mojim željam, pa tudi južina se je bližala, a takrat smo morali biti vsi otroci ob času pri mizi.

Ko sem pribezljal domov, sem najprej vtaknil roko v svoje tajno skrivališče pod gredo v kamri. Tu sem med najdragocenejšimi rečmi skrival tudi krpo, v kateri sem imel zavite prihranjene krajcarje. Vedel sem, da je teh krajcarjev osem, vendar bi bil dal takrat ne vem kaj, da bi jih bilo mnogo več, a da bi se prepričal, sem jih še enkrat preštel.

Osem — ne eden več.

Malol! Zelo malo za tako kupčijo. Zamisljen sem sedel na svoje mesto za mizo, pred očmi pa mi je stalno bila bela miš z rdečimi očesci. Niti jed, čeprav ni bila vsakdanja, mi ni dišala. Kar naprej se mi je motalo po glavi vprašanje, kako priti do tistih petdesetih krajcarjev. Oče je imel sicer navado, da je dal vsakemu od nas ob sejmju po dvajset krajcarjev, toda druge krati nam jih je razdal navsezgodaj, danes pa ni niti črnil še o tem.

Vendar — tudi to bo še premalo!

V takih mislih sem poobedoval in odložil žlico.

Oče je zakašljajl, vsi smo ga pogledali. Gotovo bo začel s tem, naj ne počenjamo na sejmju neumnosti. Potem je potegnil iz žepa zamaknjeni mošnjček in nam začel deliti krajcarje. Janezku dvajset, meni dvajset in tudi Evici dvajset. Pri tem je bil zelo resen, kakor da deli vse svoje imetje.

Zaključil je z besedami: „Pa ne da bi jih zapravili za ničvredne reči!“

Mama pa je dodala: „Ne porabite vsega, spravite si!“

Mene je teh dvajset krajcarjev v pesti grozno žgalo. Misel na belo miš je še zrasla. Sedel sem kot na trnju. Samo čimprej iz hiše! Mogoče le kaj iztuhtam. Tudi Janezku in Evici je bilo že predolgo sedeti; zato smo se vsi trije kmalu zapodili na dvorišče. Janezek je že dirjal po ulici, ko sem se nečesa domislil.

„Janko!“ Ustavil se je in počakal.

„No?“

„Zadnjič si hotel mojo fračo.“

Ozrl se je name s priprtimi očmi: „Hotel — pa?“

Povedal sem mu, da prodam fračo za pet krajcarjev. Če hoče, naj se odloči.

Janko pa se je začel smejeti, češ ali sploh vem, kaj vse se dobi za pet krajcarjev. In je začel naštevati: strdenje, medenjaki, svilene bonbončke — in kaj vem kaj še. Takoj je povedal, da več kot dva krajcarja za tako znamenje ne da. Jezilo me je, da je tako lakomen, pogajal sem se z njim, toda ko je vztrajal pri svojem, sem pristal na ponujeno vsoto. Ko ne bi bil v taki stiski, ne bi bil dal frače niti za pet krajcarjev.

Tako sem zbral že trideset krajcarjev.

Sedel sem v travo, ki je divje gnala za hlevom, in tuhtal, kako dobiti še zadnje groše. Toda pogruntati nisem mogel ničesar. Tako sem se z dolgim nosom pobral na Loko. Spotoma sem se pokesal, da sem se prenelgil in dal fračo za tisto smešno nizko ceno.

Na Loku je bilo veselo. Otroci so se največ smukali okrog vrtljaka. Prav ta vrtljak mi je pripomogel, da sem dobil dvajset krajcarjev, ki so mi še manjkali. Tiste čase tak vrtljak ni bil kot dandanes na elektriko. Morali so ga vrteti fantje. Takole: petkrat si ga vrtel, enkrat si se peljal... Paglavci so tekali vrh vrtljaka drug za drugim, da so se skoraj raztrgali. Ko sem jih gledal, sem jo uganil, da pojdem tudi jaz vrtet, vozil se pa ne bom. Izgovoril si bom za delo denar. Nisem dolgo preudarjal. Pomešal sem se med tiste, ki so čakali na vrtenje, ker pa sem bil dovolj siten, sem kmalu stopal krog in krog vrh vrtljaka. Delo ni bilo težko, toda zavidal sem tistim, ki so se po vrtenju šli vozit. Med vrtenjem sem se premislil. Ena voznja stane pet krajcarjev. Petkrat vrtiš, enkrat se voziš. Torej bom moral dvajsetkrat vrteti, da bom dobil dvajset krajcarjev. Samo, če me lastnik vrtljaka ne bo nagnal, ko pridem predenj s to prošnjo! Vendar sem svoje dvome takoj pregnal iz glave. Ne dam se!

Pa je bilo res težko od vrtljakarja izvleči krajcarje.

„Poberi se,“ me je ponovno nagnal, toda jaz nisem in nisem odnehal. Končno je segel v žep in mi odštel na roko dvajset krajcarjev. Pri tem je pljunil in bolj revskal, kot govoril: „Zdaj pa se izgubi in da te ne vidim več zgoraj! Če se mi še enkrat spraviš gor, te požnem z bičem.“ Res me ni bilo več na vrtljak. Zdaj je bilo najbolj važno to, da poiščem lajnarja. Jokajočega glasu njegove pojocče skrinjice ni bilo več slišati, našel pa sem ga v krčmi pri Vajsu, kjer sem sklenil z njim zame tako pomembno kupčijo.

Ne bom pripovedoval, kaj je bilo, ko sem pod srajco prinesel domov to belo stvarco, prišel pa brez krajcarja. Toliko grošev za nič vreči v žrelo takemu rokomavhu! Dolgo sem moral belo miš skrivati — toliko časa, da je pokazala, kako je navihana, kako zna prositi in luknjati z zobmi papirčke kot s kleščami. Oče in mati sta pozabila na dvajset krajcarjev. A nikoli nista izvedela, da je stala mnogo več.

Belo miš sem negoval zelo skrbno. Skrbel sem zanjo vse poletje. Pozneje je svobodno hodila po hiši. Kadar sem stopil noter, je že bila pri meni in prosjačila kaj za pod zobe.

Jeseni pa so se začele seliti v domačije tudi poljske miši. Pri nas v veži si je neka poljska miš v kotu pregrizla luknjo. Ni trajalo dolgo pa jo je bela miška našla in smuk — že bila na obisku pri poljski miši. Sprijateljili sta se.

Odslej se je čisto dogajalo, da mi je bela miš pritekala naproti iz luknje, kadar koli sem stopil v vežo. Sedla je predme, sprednje tačke izprožila predse in pričakovala kakšno slaščico.

Zanjo sem zmeraj nekaj skrival po žepih: sladkor, skorjico ali lešnik.

Sedem, lešnik položim na koleno, miška pa hop! Z veseljem ga je pohrustala.

Nekega dne pa — kaj vidim!

Mali potepuh

*Nič ne vpraša, nič ne reče,
kar odide in ga ni
do večera, do noči.*

*Ko se vrne, ga le vprašam,
kod je hodil, kje je bil.
Pa mi pravi, da se v gozdu
ob potoku je mudil.
Da je srečal veverico,
da jo je prijel za rep,
da sta skakala po drevju,
lešnikov nabrala v žep.*

*Potlej sta si jih delila:
meni tri in tebi tri.
Ker jih je bilo vse polno,
sta jih štela do noči.*

Slavko Jug

Iz mišje luknje je kukal šiljast nos, a svetleče se oči so zvedavo in poželjivo gledale belo miš pri hrustanju. Zganil sem se, a smuk v luknjo. Toda poljska miš ni dolgo vzdržala v skrivališču. Tudi tam je slišala, kako prijateljica hrusta lešnik. Hrestanje jo je zelo dražilo. Znova je pokukala, toda tokrat je zlezla že vsa vena. Nisem se zganil, misleč, naj se neha bati. Tega dne se ni več prikazala — ni upala dalje.

Drugega dne, ko sem gostil belo miš, se je poljska upala priti že nekoliko stran od luknje. Videl sem, kako napeto opazuje, pripravljena, da takoj skoči v luknjo. Vzružen sem ji lešnik. Zgrabila ga je in odnesla pete.

Čez nekaj dni si je že upala do mene. Vsakokrat sem ji nekaj vrgle. Ko se je to dogajalo dalj časa, ji nisem več metal lešnika na tla, pač pa sem ga položil na koleno kakor beli miški. Dolgo si poljska miš ni upala zlesti po hlačnici, pa tudi lešniku se ni hotela odreči. Ko pa je videla, kako bela miš na kolenu mirno čepi in gloda slaščico, se je na mah odločila. Hop — je zletela gor, zgrabila lešnik in planila spet dol. Tam je začela jesti. Naslednji dan je pojedla lešnik že na kolenu.

Od tedaj sta me vedno, ko sem zaškripal z vrati, čakali že obe miši. Moral sem jima pravično deliti slaščice. Jedli sta mi na kolenu in na roki in se celo lovili po meni.

To bi trajalo ne vem do kdaj, ko se nam ne bi nabralo in bajti polno miši. Mama je bila vsak dan znova nejevoljna, češ da so v kamri požrle to ali ono. Zato je oče nekega dne prinesel mačka. Ta pa ni izbiral med dresirano in nedresirano mišjo, med sivo in belo. Polovil je vse do zadnje in od tedaj me nihče ni več čakal, ko sem stopil v sobo. Še dolgo so se mi po žepih valjali lešniki, žal jih nisem več imel komu dati.

Naš zanimivi svet

■ Slamska riba strelec (*Toxotes jaculator*) si svojo hrano sestrell. Ima posebno oblikovano ustno votlino z žlebom na nebu: če pritnisne obnjo jezik, postane prava strelna cev, po kateri bliskovito požene vodo iz ust in tako zadene žuželke, ki žede na drevesih in grmih ob vodi. Zrtev pade v vodo, kjer postane plen svojvrstnega lovca. Da si izbere boljšji strelni položaj, lahko plava ta riba celo nazaj.

■ Ko se je leta 1937 na letališču Lakehurst v ZDA vžgal nemški zrakoplov „Hindenburg“, se je začel edini človek, ki ga je nezgoda zatekla v kabini, po vrvi spuščati proti zemlji. Zaradi silne vročine je omedlel, toda ravno tisti hip so nad njim počili rezervoarji za vodo, tako da so ga curki vode osvežili in mu rešili življenje.

■ Ugotovili so, da tudi v kokošnjakih vlada hierarhični red. Prvi je na lestvici seveda petelin, za njim je „glavna žena“, potem pa sledijo ostale kure po starosti.

■ Zabe so mesojede živali — hranijo se z ličinkami, žuželkami, črvi itd., medtem ko so paglavci, iz katerih se razvijejo, izključno rastlinojedci.

■ V starem Rimu so ljudem, ki so po krivem pričali proti drugim, vtisnili, če je prišlo obrekovanje na dan, z žarečim železom na čelo velik C, prvo črko latinske besede „calumniator“ (spletakar).

■ V 19. stoletju je ruski car s posebnim odlokom prepovedal Jakutom v Sibiriji jahati na severnih jelenih, ker so domačini na severnih jelenih zlahka ušli kozakom, če so jih ti preganjali na konjih. Severni jelen lahko precej časa teče s hitrostjo 50 kilometrov na uro.

■ Znameniti obelisk „Kleopatrina igla“ (bila sta pravzaprav dva taka obeliska: eden stoji zdaj v Aleksandriji, drugi pa v newyorškem Centralnem parku) je bil steber, ki je s svojo senco kazal čas. Sončne ure so bile v starem Egiptu že močno v rabi. Faraon Tutmosis III. je na potovanjih vedno nosil s seboj majhno sončno uro.

■ Neke vrste lososov vsebuje toliko olja, da se lahko uporabljajo kot oljenke, če se napolje vanje stenj.

Košček kruha

Mojemu dedu je bilo bilo šest let, ko je že služil za pastirja. Pasel je krave, v želodcu pa mu je krullilo. V njegovi pastirski malhi ni bilo kruha. Ni ga dobil niti pri kosilu, niti pri večerji. Dokler ni rastle in dozorelo žito, je vsa družina zarana jedla koprive na mleku. Od šibkosti se mu je delala tema.

To nam je ded pripovedoval s solzami v očeh. Kruh pa je jedel s takim spoštovanjem in previdnostjo, da se niti mrvica ni izgubila. Če je meni kdaj padel kosček kruha na tla, mi je rekel: „Poberi ga in poljubi!“ Pobral sem ga in poljubil. In nato pojedel.

Ko sem bil še majhen po bič, tudi jaz nisem imel kruha na pretek. Niti črnega ni bilo vsak dan, bel pa samo trikrat na leto, za velike praznike. Lovil sem skorjice, kjer sem jih našel, in jih hrustal. Kruh sem imel najrajši,

a ga je bilo zmeraj manj, kot bi ga lahko zmlal. Stradal sem tudi med prvo in drugo vojno. In mnogi so ga stradali z menoj.

Zato se ne čudite, če vam nekaj povem.

Vedno me zaboli srce, kadar vidim ležati kruh na tleh. Ne le kako suho skorjico, ampak kose belega kruha, namazanega z maslom ali marmelado. Kak presit otrok ga je vrgel proč.

In vselej se spomnim časov, ko so ljudje mleli drevesno lubje in ga mešali med moko. Da, tudi taki časi so bili. To je bil grenak kruh. In vselej se spomnim deda, ki je kot pastirček zajtrkoval koprive na mleku. In vseh tistih otrok, ki še dandanes umirajo od lakote. Ne glejte debelo, ne čudite se! Tudi taki otroci so še na svetu.

V starih šolskih čitankah je bilo berilce o francoskem vojaku, ki je bil na poti v Rusijo. Objesten je zavrgel

kos črnega kruha in zahteval belega. Dobil ga je. Črni kruh pa je romal v skrinjo. Ko se je vojak poražen in lačen vračal v domovino, so mu ga dali. Pojedel ga je za potico, četudi je bil trd kot kamen.

Tega berilca se še danes spominjam.

Nikomur ne privoščim, da bi se mu kdaj tako godilo kot francoskemu vojaku. A eno vas prosim: ne mečite kruha proč! To ni lepo, da ne rečem še kaj hujšega. Če ste siti in vam ponujajo kruh, recite: „Hvala, nisem lačen.“ Pomislite, da je na svetu še mnogo lačnih otrok, ki bi se zgrozili, če bi videli kruh na tleh. A če najdete kosček kruha v prahu, poberite ga! Ne zahtevam od vas, da ga poljubite, a poberite ga! Položite ga na tak kraj, da ga najdejo ptice! Potem me ne bo več bolelo srce.

France Bevk

Pametne misli

- Človek nerad gleda resnici v obraz.
- Lačnemu ni noben kruh slab.
- Kdor z malim zadovoljen ni, velikega vreden ni.
- Če si srečen, delaj, da srečen ostaneš; če si nesrečen, delaj, da srečen postaneš.
- Dobro blago sa samo hvali.
- Knjiga je človeku najboljši prijatelj.
- Človek mora veselje z nekom deliti.
- Često je hrabrejše živeti, kakor umreti.
- Človek se do smrti uči.
- Če glava ni zdrava, so vsi udje bolni.
- Kdor klevetam naseda, sam sebi pre-seda!
- Po ženi se mož pozna.
- Če golob med orle zaide, gotovo smrt najde.
- Amerike se ne da dvakrat odkriti.
- Tudi kar je dobro, takoj ne obvelja.
- Zrelo jabolko samo pade z drevesa.
- Ako ne znaš pametno govoriti, pametno molči.
- Bogastvo je modremu sluga, neumnemu gospodar.
- Čas cell vse rane.

To ni slavno dejanje v zgodovini dežele

Nedavni KHD-jevski referendum za spremembo dvojezičnega šolstva na Koroškem je izzval široke reakcije in komentare v najširši avstrijski, pa tudi mednarodni javnosti. Pri tem lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da so bile bolj ali manj pozitivne ocene tako redke, da bi jih lahko sešteli na prstih ene same roke. V pretežni večini pa so bili odmevi kritični, če ne porazni za pobudnike referenduma in vse tiste, ki so se pustili vpreči v njihov voz. In izzvenili so v ugotovitvi, da takšna zloraba demokracije nikakor ni v čast Koroški in sploh Avstriji - zato pristojni poli-

tični dejavniki tudi nimajo prav nobenega vzroka, da bi pri obravnavanju manjšinskega vprašanja ponovno kapitulirali pred nemškimi nacionalisti ter izpolnili njihove zahteve z dvomljivimi „kompromisi“, ki bi dejansko pomenili le nadaljnje poslabšanje položaja slovenske narodne skupnosti in okrnitev njenih ustavno in mednarodno zajamčenih pravic.

Iz obsežne zbirke odmevov in komentarjev objavljamo v našem listu le dva primera, ki pa dovolj jasno potrjujeta zgornje ugotovitve.

Uredništvo

Guter Wille gesucht

Man muß es unmißverständlich festhalten: Das Volksbegehren des Kärntner Heimatdienstes zur Trennung von deutschen und slowenischen Kindern in den Kärntner Volksschulen ist kein Ruhmesblatt in den Annalen dieses Bundeslandes. Der Kärntner Landtag wird sich, das ist zwingend und notwendig, damit beschäftigen müssen. Doch er sollte es so rasch wie möglich zu den Akten legen.

Das Volksbegehren ist schon allein deshalb nichts, worauf man stolz sein kann, weil eine derartige Aktion der Mehrheit gegen die Minderheit in jeder Beziehung übel ist. Hinzu kommt aber in dem speziellen Fall noch der durchsichtige Versuch, gewisse Strömungen in Wahlkampfzeiten auszunützen. Der Beweis: Zum erstenmal seit langer Zeit wurden in Unterkärnten die wahlwerbenden Plakate der demokratischen Parteien überklebt und zerstört. Es kam wieder zu Schmieraktionen.

Und wozu das Ganze? Der Kärntner Heimatdienst kann die knapp 34.000 Unterschriften nicht als Erfolg verkaufen, wenn er nicht einmal den Großteil seiner eigenen 60.000 Mitglieder dazu bewegen konnte, zu unterschreiben. Die FPÖ muß sich den Vorwurf gefallen lassen, auf den vom Heimatdienst losgeschickten Zug aufgesprungen zu sein, um auf diese Weise noch zu mehr Wählern am 30. September, dem Tag der Kärntner Landtagswahl, zu kommen. Aber auch die beiden Großparteien haben ein unrühmliches Verhalten gezeigt; ein wenig Distanzierung, um des guten Rufes und der slowenischen Stimmen willen, ein wenig Unterstützung aus Angst, Stimmen bei der deutschsprachigen Mehrheit zu verlieren.

Und schließlich wäre ein Teil der deutschsprachigen Kärntner Bevölkerung gut beraten, würde er jetzt das Bekenntnis noch einmal überlegen. Es kann ja wohl nicht als

Zeichen besonderer Überzeugungen in der Minderheitenfrage gewertet werden, wenn fast knapp die Hälfte der Unterschriften in Gemeinden geleistet wurden, die von dem Problem in keiner Weise betroffen sind.

Man weiß nicht, wovon man redet? Doch. Man weiß um die Urängste vieler Deutschkärntner, wenn es um die Slowenenfrage geht. Man weiß um deren Wurzeln und darum, daß diese Ängste von Generation zu Generation weitergegeben und auch von jungen Menschen artikuliert werden.

Die Minderheitenfrage in Kärnten ist ein emotionelles und daher schwer lösbares Problem. Wäre es anders, so hätte die deutschsprachige Mehrheit in Unterkärnten schon längst den Wert jeder Zweisprachigkeit erkannt und akzeptiert; sie würde im Erlernen einer zweiten Sprache im Kindesalter keinen Nach-, sondern einen Vorteil sehen.

Wäre es anders, so hätten die offiziellen Vertreter der Slowenen nicht jüngst die Stirn besessen, die Bundesregierung in Wien als einzig „kompetenten“ Gesprächspartner zu bezeichnen, wenn sie sich gleichzeitig seit mehr als sieben Jahren weigern, in den Volksgruppenräten auf eben jenen kompetenten Gesprächspartner zu treffen.

Man sollte jedoch die Dimension des Problems des zweisprachigen Unterrichts in Unterkärnten nicht aus den Augen verlieren: Es geht um 66 Schulen und etwas mehr als 1000 Kinder. Und überdies ist es ganz zutreffend, daß die Frage des zweisprachigen Unterrichts keine Landessache allein, sondern eine der Republik ist.

Man sieht so viele Auswege aus einer komplizierten Situation und weiß doch, daß noch immer keiner gangbar ist. Vor allem nicht in einem aufgeheizten Klima. Die slowenische Volksgruppe könnte von sich aus und in Eigeninitiative für ihre Kinder Zusatzunterricht in Slowenisch organisieren; die deutschsprachige Mehrheit könnte zustimmen, daß einige Unterrichtsstunden Slowenisch auch für ihre Kinder verpflichtend sind; sie könnte endlich zur Kenntnis nehmen, daß auch sie eben in einem zweisprachigen Gebiet lebt - nicht nur die Minderheit.

Das alles aber verlangt guten Willen. Und ihm hat das Volksbegehren wieder einmal geschadet.

Anneliese Rohrer (Die Presse, Wien, 10. 9. 1984, Nr. 10.947)

* Op. ured.: Ne da bi se podrobneje bavili s posameznimi ugotovitvami tega izredno pozitivnega članka, moramo v pojasnilo le opozoriti, da je eden izmed vzrokov, zakaj Slovenci ne sodelujejo v sodelih, prav ta, da v sodelih ne bi bili partnerji predstavnikov pristojne vlade, marveč zastopniki strank, ki ne bi imeli nobenih pristojnosti in obveznosti.

Minderheitenfeststellung

Nur 8,9 Prozent der wahlberechtigten Kärntner folgten dem Aufruf, das vom KHD und der Haider-FPÖ initiierten Volksbegehren zur Änderung des Minderheitenschulwesens zu unterschreiben. Trotz einer mit riesigem finanziellem Aufwand geführten Propagandakampagne (woher kommt das Geld eigentlich?), trotz der Unwahrscheinlichkeit, den Kärntner Kindern drohe der slowenische Zwangsunterricht (in Wirklichkeit strebt der KHD eine Änderung des derzeit gültigen Minderheitenschulwesens zum Nachteil der Minderheit an), trotz des mancherorts von nationalistischen Kreisen ausgeübten Drucks auf die Wahlberechtigten, unterschrieben 91 Prozent nicht! Eine erfreuliche Minderheitenfeststellung.

Die überwiegende Mehrheit hat sich damit für ein friedliches Miteinander ausgesprochen und offensichtlich erkannt, daß 18.000 sich bekennende österreichische Slowenen keine Gefahr für die Mehrheitsbevölkerung sind, sondern deren Kultur eher eine Bereicherung darstellt. Das Ergebnis ist aber auch ein Reifezeugnis für das Demokratiebewußtsein der Kärntner und damit eine Absage, das demokratische Mittel des Volksbegehrens zur Unterdrückung von Minderheiten zu mißbrauchen.

Es bleibt zu hoffen, daß die „Deutsch-Kärnten(d)tümlerei“ der Herren Feldner, Haider und Co. weiter einem gesunden Österreich-Bewußtsein weicht. Jenem Österreich-Bewußtsein, entstanden aus der Vielfalt bodenständiger Kulturen und Sprachen, dem wir den beispiellosen kulturellen und wirtschaftlichen Aufschwung der Nachkriegsjahre zu verdanken haben.

Richard Pfeiler, Villach

RADIO — TELEVISION

AVSTRIJA 1

PETEK, 14. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Naš šef je dama — 12.00 Inozemski magazin — 12.45 Orientacija — 13.15 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Don Kihot — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.15 Modna revija — 21.15 Uradna pomoč — 22.05 Šport — 23.05 Poročila.

SOBOTA, 15. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Izdelovalec orgel iz St. Margareten — 12.00 Nočni studio — 13.05 Poročila — 15.00 Škoda, da si kanalja — 16.30 Tom & Jerry — 16.35 Živalski rajl — 17.00 Poročila — 17.05 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Canrads — 19.00 Nova v Avstriji z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Kviz dežel Avstrije — Madžarske — 21.45 Šport — 22.45 Nebeški hčerki — 23.45 Poročila.

NEDELJA, 16. 9.: 11.00 Šport — 12.00 Ura šolska — 13.00 Vizualna izobrazba — 14.40 Strah gangsterjev — 16.20 Ena, dva ali tri — 17.05 Tao tao — 17.30 Helmi — 17.35 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Kristus v času — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Saharov — 22.15 Moje orodje je beseda — 23.00 Nočni studio — 23.05 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Šolska TV — 10.30 Škoda, da si kanalja — 12.00 Moje ime je Drops — 12.10 Moje orodje je beseda — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Muppets Show — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živalski svet — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.15 Ceste San Franciska — 22.05 Dokumentacija — 22.50 Poročila.

TOREK, 18. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Bolnica ob robu mesta — 11.20 Ponedeljski šport — 12.15 Slike iz Avstrije — 12.40 Šiling — 13.00 Poročila — 17.00 Poročila — 17.30 Tudi pošilati se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Holmer & Yoyo — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poročila in ozadja — 21.15 Šport — 22.45 Zrcalne slike — 23.00 Poročila.

ŠREDA, 19. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošilati se je treba — 9.30 Francoščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Strah gangsterjev — 12.10 Poročila in ozadja — 13.00 Poročila

AVSTRIJA 2

PETEK, 14. 9.: 17.30 Vizualna izobrazba — 18.00 Večernica za mir: „V krizu je upanje“ — 19.15 Ars electronica — poziv ljudem — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dežela gora — 21.15 Čas v sliki — Politika v petek — 22.05 Somrak — 23.35 Poročila.

SOBOTA, 15. 9.: 15.00 Politika v petek — 15.35 Dva krat sedem — 16.00 Ta Tirolska — 17.00 Proti vetru — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Novo v znanosti — 20.15 Mož iz Via Bluck: Adriano Celentano — 21.15 O filmu — 22.00 Poročila — 22.05 Kaplan August Paterno odgovorja — 22.10 Cheyenne — 0.20 Poročila.

NEDELJA, 16. 9.: 9.00 TV magazin — 9.45 Cindy — 16.00 Športni popoldan — 17.00 Poznate melodije? — 17.45 70 let graškega letališča — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Primer za ljudskega odvetalnika? — 20.15 Key Largo — 21.50 Poročila in šport — 22.15 Bogastvo in revščina — 23.55 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 9.: 17.30 Začelo se je pred dvema milijonoma leti — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Brigitte Bardot — takšna kot je — 21.10 Novo v kinu — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Kulturni žurnal — 22.30 Tipljenje in kreativnost — 0.00 Poročila.

ŠREDA, 19. 9.: 17.30 Dežela in ljudje — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dallas — 21.00 10 let kabareta Keif — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in poročila.

ČETRTEK, 20. 9.: 17.30 Šolska TV — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Waltoni — 19.30 Čas v sliki — 21.45 Cafe Central — Poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 14. 9.: 17.00—23.55 Teletekst RTV Ljubljana — 17.20 Poročila — 17.25 Čez tri gore: Boštjanski fantje — 17.50 Jack Holborn, nemška otroška nadaljevanka — 18.25 Obzornik ljubljanskega območja — 18.40 Znanstveno tehnični film: Posvetovanje s Cambridgeom — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Kondorjev let: Ob Amazonki, angleška dokumentarna serija — 21.00 Ne prezrite! — 21.15 Proti vetru, avstralska nadaljevanka — 22.10 Dnevnik — 22.25 Blanche, francoski film.

SOBOTA, 15. 9.: 17.45—11.05 in 17.35—23.35 Teletekst RTV Ljubljana — 8.00 Poročila — 8.05 Ciciban dober dan. Že jeseni poskrbimo za mrzlo zimo — 8.25 Jeklenec, otroška serija — 8.45 Zgodbe in Nepričave, otroška serija — 9.15 Skrivnostni svet Arthura Clarka: Jezerseke pošasti, angleška dokumentarna serija — 9.40 Tunizijski utrinki, dokumentarna oddaja — 10.05 Veliki diktator umetnosti, angleška dokumentarna serija — 11.00 Poročila — 17.55 Otrkom za lahko noč — 18.00 Pisarna, pisarna — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Mož iz Hamburga — 21.30 Sto let Ariske železnice — 22.30 Šport — 23.15 Poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO Slovenske oddaje

PETEK, 14. 9.: 14.10 Obzornik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev. SOBOTA, 15. 9.: 9.00 Voščila. NEDELJA, 16. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Voščila. PONEDELJEK, 17. 9.: 14.10 Obzornik — Koroški zbori. TOREK, 18. 9.: 9.30 Domača zabavna glasba — 14.10 Obzornik — Rdeče - rumeno - zelena. ŠREDA, 19. 9.: 14.00 Obzornik — Koroški avtorji — 21.00 Z glasbo v jesen. ČETRTEK, 20. 9.: 14.10 Obzornik — Ženski magazin.

Slovenski VESTNIK. Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10. Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprechtstr. 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 422086 sndk a. Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

oddaja — 11.00 Poročila — 17.55 Poročila — 18.00 Ženska za pultom, nadaljevanje in konec — 18.50 Čudeži narave: Skrivnostni svet opic, kanadska poljudnoznanstvena serija — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Vesela jesen — 20.00 Prenos festivala narečnih popevk iz Maribora — 21.35 Zrcalo tedna — 21.55 Rumeno nebo, ameriški film — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 16. 9.: 9.15—13.05 in 15.30—22.05 Teletekst RTV Ljubljana — 9.30 Poročila — 9.35 Živ žav, otroška matineja — 10.20 Jack Holborn, nemška mladinska nadaljevanka — 10.45 Prezvetnost in pripranost, angl. nadaljevanka — 11.40 625 — oddaja za stik z gledalci — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 15.45 Mostovi — 16.15 Poročila — 16.20 Zabavno glasbena oddaja — 17.20 Športna poročila — 17.35 Potujoči kino, igralni film — 19.20 Cikcak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Balkan ekspres, nadaljevanka — 21.00 Športni pregled — 21.30 Pajčevina na strehi sveta, dokumentarna oddaja — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 17. 9.: 8.50 TV v šoli — 17.05 do 23.15 Teletekst RTV Ljubljana — 17.20 Poročila — 17.25 Smogovci, otroška serija TV Zagreb — 17.55 Varčevanje, Špekter, izobraževalni oddaji — 18.45 Zdravo, mladi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Bogomolka, angleška drama — 22.00 Spoznano — neznano, oddaja o znanosti — 23.00 Dnevnik.

TOREK, 18. 9.: 9.00 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 17.20—22.15 Teletekst RTV Ljubljana — 17.35 Poročila — 17.40 Jeklenec, otroška lutkovna serija — 17.55 Marje (Dalmatinske pesmi, glasbena oddaja) — 18.25 Koroški obzornik — 18.40 Pustolovski: Dvajsetletni milij pod morjem — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Citadela, angleška nadaljevanka — 21.00 Aktualno — 22.00 Dnevnik.

ŠREDA, 19. 9.: 8.45 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 17.35—22.55 Teletekst RTV Ljubljana — 17.50 Poročila — 17.55 Pedenjžep — 18.25 Pomurski obzornik — 18.40 Mozaik kratkega filma — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 35 mm — filmska delavnica ob ameriškem filmu Igra na kotalkah — 22.40 Dnevnik.

ČETRTEK, 20. 9.: 8.50 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 17.35—22.50 Teletekst RTV Ljubljana — 17.50 Poročila — 17.55 Trapolito HH 33: Planet dveh sonc, mladinska nadaljevanka — 18.25 Posavski obzornik — 18.40 Obramba in samozščita — 19.10 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nočaj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Tednik — 21.00 Propagandna oddaja — 21.05 Martin Luther, vzhodnonemška nadaljevanka — 22.35 Dnevnik.

Turistične informacije iz Slovenije

LENDAVA: V soboto 15. 9. bo tradicionalna Lendavska trgatav. Na raznih prometnih sredstvih (kravja, konjska vprega, traktorji) bo prikazan stari in novi način obdelovanja vinograda, predelava mošta in življenja v vinogradu. Prireditev se bo pričela ob 10. uri na osrednjem prostoru v Lendavi. Nastopile bodo domače in tudi zamejske folklorne skupine, godbe itd. Prireditev se bo nadaljevala na termalnem kopališču, kjer bodo tudi IGRÉ BREZ MEJA.

MOJSTRANA: V nekdanji Jozel-novi hiši je od začetka letošnjega avgusta odprta Triglavska muzejska zbirka. Do konca septembra bo odprta vsak dan med 9. in 12. ter 14. in 18. uro. Po zaključku poletne sezone bo odprta občasno, predvsem v dogovoru z večjimi skupinami planincev in izletnikov. V prihodnjem letu bodo zbirko odprli že v maju, čez poletno sezono pa bo odprta tako kot letos.

ŽIROVNICA: Turistično društvo Žirovnica priredi v nedeljo 16. 9. tradicionalni Živinorejski bal v Završnici pod Stolom.

Selani igrali za SAK

SELE: VELIKOVEC 1:0 (1:0)
Sele (pod Košuto), 250, Glanz
Gol: Hobel (10.)

Selani so tokrat prijetno presenetili. Na domačem terenu so zaigrali korajžno, borbno in hitro. Odločilna je bila že deseta minuta, ko je zopet enkrat eksplodiral Martin Hobel in na čudovit način zatresel mrežo — četrtič v tej sezoni.

Selska obramba, z Vrhovcem na čelu, je stala kot zid in ni pustila nobenega protizadetka. Igralec-trener Fera je do šestdesete minute vodil režijo, nato ga je zamenjal F. Doujak. Selani bi brez nadaljnjega lahko zmagali še više, kajti Hobel dvakrat in Travnik enkrat popolnoma sama pred nasprotnim vratarjem nista zadela v črno. S to zmago so Selani poskrbeli za prvi poraz Velikovčanov in tako po eni str-

ni posredno pomagali SAK-u, po drugi strani pa so si zagotovili solidno mesto sredi lestvice. Naslednji teden igrajo „selski fantje“ v Št. Andražu proti tamkajšnjemu moštvu, ki je v zadnjih dveh tekmah zabeležilo dva polna uspeha.

Postava: Užnik; Jakopič, Vrhovec, A. Doujak, Čertov; Fera (F. Doujak), Travnik, Olip, Oraže; Hobel, Hribernik.

SAK: Tokrat zmagal le naraščaj

Razveseljivo je dejstvo, da se pri Slovenskem atletskem klubu po dolgem spet organizirano in sistematično dela z naraščajem. Odgovorno nalogo je prevzel Franci Schmid, ki je bil lani pri celovski Avstriji še vodja „Leistungszen-trum-a“. Njemu je uspelo, da je spravil na noge poleg mladincev (14-16 let) in šolarjev (12-14 let) — obe ekipi sta nastopali že lansko leto — še pionirje (10-12 let). Tako je prišlo, da Slovenski atletski klub letos tekmuje kar s petimi moštvu, česar pri SAK-u še ne pomnimo! Po kratkem strokovnem delu je trener Schmid s svojim naraščajem že zelo uspešen. Mladinci so pred tednom dni zm-gali v Celovcu na Koschatovem igrišču proti Štalenski gori zanesljivo 5:1, v soboto pa zunaj proti Borovljam z zelo dobro igro 5:0. Uspešno so začeli tudi šolarji, ki so v Borovljah slavili 3:0 zmago. Le pionirjem je spodrsnilo, ko so proti premočnim Šentvidčanom podlegli visoko 1:6.

VOLŠPERK : SAK 1:1 (1:1)
Volšperk/Prile, 400, Koinig
Gole: Stückerl [20.] oz. Jovičević [8.]

SAK v Volšperku oddal drugo točko, novince Weltenfeld (2:1 proti ASV) in DSG Sele (1:0 proti Velikovcu) porazila favorite. Št. Andraž (1:0 v Zrelcu) in Šmihel (3:1 v Liebenfelsu) zmagala v gosteh. Kljub remiju SAK (10 točk) še naprej vodi, zdaj pred novincem iz Weltenfelda (tudi 10 točk) in celovskim Annabichlom, ki zaostaja že za točko. Šmihelčani so šestji, Selani sedmi (vsi po 6 točk).

Pred tekmo v Volšperku so slovenski nogometaši imeli dva večja pomisleka: Prvič so se zavedali, da se bodo domačini borili do zadnjega, in tako z zmago skušali nadoknaditi ponesrečen začetek prvenstva; drugič so vedeli za

negativno bilanco z neprijetnim nasprotnikom (4 tekme: 2 remija in 2 poraza). Vrhu tega so izpadli še trije igralci in sicer Raczynski (službeno zadržan), Zablantnik (poškodovan) in Luschmig. Omenjeni faktorji so negativno vplivali na igralce, kar je v tekmi sami prišlo vedno bolj do izraza. Čeprav so „sakovci“ dobro startali in po 8. minuti vodili že 1:0 — Mladen Jovičević je iz težkega položaja z desno nogo mojstrsko zadela v mrežo — niso bili v stanju, da bi nasprotniku zabili morda predodločilen oz. vsaj pomirjevalen drugi gol. Slovenska enajsterica ni bila razpoložena za igro, predvsem napadalci in deloma tudi sredinski igralci nikakor niso zadovoljili. Sicer sodnik ni bil najboljši, toda to naj ne bi bilo in tudi ne sme biti opravičilo za izredno slabo predstavo. V 20. minuti so domačini iz hitrega protinapa-

da hladnokrvno izkoristili obrambno napako SAK-a. Desni napadalec je na svoji strani nezadržljivo pradril in centralni žago Stückerlju točno na nogo. Le-ta jo je poslal precizno v desni dolgi kot — 1:1 in istočasno tudi že končni izid. Resda so domačini v drugi polovici imeli več od igre, toda Naschenweng in prečka sta dobro branila za SAK. Zadnjih dvajset minut je zaigral še trener sam. Napada ni poživil, pač pa je solidno branil in pravčasno zaustavil nasprotno napadalce. Korenec koncev je neodločen izid pravičen, kajti obe moštvi sta imeli lepe priloge za zadetke. Raven igre je bila slaba.

Moštvo pod 23 je pokazalo kvaliteten in hiter nogomet. Naši so dominirali celoten polčas, v samo dveh protinapadih pa so dobili prav toliko golov. V drugih 45-ih minutah je bila igra izenačena. Ko je Jože Gregorič zmanjšal na 1:2, so naši nogometaši že upali, toda ponoven „neumen“ gol iz protinapada je odločil v korist domačinom. Po šansah bi naša ekipa morala zmagati!

Postava: Naschenweng; Sadjak, Stern, Woschitz, Lampichler; Kreutz, Urban (Jagodič), Polanšek, Jovičević; Ratajec, Velik.

Šmihelčani v zadnjih minutah osvojili obe točki

LIEBENFELS : ŠMIHEL 1:3 (0:1)
Liebenfels, 100, Tscherner
Gole: Dorfer (55.) oz. Krištof (38. in 90.) in Mijatović (82.)

Bila je povprečna tekma, v kateri so bili boljši Šmihelčani. Kljub vodstvu Šmihelčanov v prvem polčasu se domačini niso vdali. V začetku drugega polčasa so izenačili in še nekajkrat prišli nevarno pred šmihelska vrata, vendar je Guetz dobro branil. Zelo rado se zgodi, da prejmeš gol, če ga sam ne daš. Prav tako se je maščevalo nogometišem Liebenfelsa, ker niso izkoristili svojih šans, na drugi strani pa sta Mijatović v 82. minuti in Krištof v zadnjih sekundah iz dveh klasičnih protinapadov po-

skrbela za dokončno odločitev. Domači igralci so se sicer pridno, a nesrečno borili. V odločilnih trenutkih so bili nezmožni. Liebenfels je na lestvici zadnji in še brez zmage. Šmihelčani so slavili prvo zmago v gosteh in so potemtakem s Selani zamenjali mesti. Zdaj so namreč Šmihelčani šestji in Selani sedmi. Pa še malo statistike: ASKŠ Šmihel je edino moštvo, ki v tekoči sezoni še ni remiziralo! Morda se to zgodi ravno prihodnji teden v lokalnem derbiju proti Dobrli vasi.

Postava: Guetz; Andrej, Šuler, Lopinsky, B. Berchtold; W. Berchtold, Britzmann, Mijatović; Blažej, Krištof, Krausler.

Veliko slavje v Reberci

„Vsi skupaj smo ustvarili tovarno celuloze OBIR“, je dejal dipl. inž. Feliks Wieser pri slovesnosti 5-letne uspešne produkcije tovarne. Veliko število politikov in gospodarstvenikov iz obeh strani meje pa je bil dokaz za važnost delovanja te tovarne, ki nudi zaslužek dvestotim delavcem v gospodarsko slabo razvitem prostoru. Predsednik gospodarske zbornice Slovenije inž. Marko Bulc pa je dejal, da primer tovarne OBIR ne dokazuje samo uspešno in perspektivno gospodarsko sodelovanje med delovnimi organizacijami z obeh strani meje v obojestransko korist, temveč tudi veliko prispeva k zblizanju med ljudmi.

KAC dvakrat premagal Olimpijo

22. septembra se bo začelo za moštva zvezne lige prvenstvo hokeja na ledu. Zato hokejisti že pridno trenirajo in odigravajo številne pripravljalne tekme.

Tako sta se srečala dvakrat Olimpija in KAC/Die Kärntner, ki mu je manjkala še cela vrsta standardnih igralcev (ranjeni so König, Koren, Sulzer ter oba legionarja).

Kljub temu so obakrat zmagali Celovčani; prejšnji teden v Ljubljani 5:7:3 (2:1, 4:2, 1:0), v torek pa v Celovcu z 9:3 (4:0, 4:3, 1:0). 22. septembra pa bo KAC ob 19.30 uri na domačem ledu igral prvo prvenstveno tekmo proti novincem iz Lustenau-a.

Obisk sarajevskega radia pri ZSO in NSKS

Prejšnji teden je bila na Koroškem delegacija sarajevskega radia. V razgovoru s predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ZSO in NSKS, so se seznanili s aktualnimi problemi koroških Slovencev, še prav posebno s šolsko problematiko.

Predstavniki sarajevskega radia so zagotovili, da je njihova hiša dobro obveščena o dogajanjih na Koroškem in da tudi redno poroča o tej problematiki.

REZULTATI PRVEGA RAZREDA

Ledince : Kostanje	1:1 (0:1)
Gol: Peter	
Bilčevs : Oberglan	4:1 (3:1)
Gole: Hobel (2), Partl in Gnes.	
Kriva Vrba : Kolmara vas	3:1 (1:0)
Gol: Mrazek	
Globasnica : Grabštanj	6:1 (2:1)
Gole: Wölbl (3), Dlopst, Gallo in Sadjak	
Klopinsko jezero : Šentpavel	2:1 (0:0)
Gole: Novak (2)	
Železna Kapla : Sinča vas	1:3 (0:0)
Gol: Kogelnik	
Frantschach : Žitara vas	0:0

NOGOMETNE TEKME v vzhodni koroški podlgi

v soboto 15. 9. 1984	
16.45	Šentandraž - DSG Sele v Šentandražu
v nedeljo 16. 9. 1984	
10.00	Šmihel - Dobrila vas v Šmihelu
16.30	SAK - Zrelec na Košatovem igrišču

Šahovsko svetovno prvenstvo

V Moskvi se je 10. septembra začel dvoboj za šahovsko krono, tekme sta sedanjí svetovni prvak Anatolij Karpov (33) iz Leningrada in najmlajši izzivalec v šahovski zgodovini sploh, Garij Kasparov (21) iz Bakuja. Velemojstra se bosta merila tako dolgo, dokler eden izmed njiju ne zabeleži šest zmag. Remiji ne štejejo. Karpov je že dvakrat uspešno branil nastov svetovnega prvaka, 1978 v Bagiju proti Korčnoju 6:5, in 1981 proti istemu nasprotniku v Meranu 6:2. Izzivalec Kasparov je silovito krenil na šahovski vrh. Na meščanskem turnirju v Moskvi je bil prepričljivo prvi in se kvalificiral za kandidatske dvoboje. Tu mu prav tako noben ni bil kos in premagal je po vrsti Beljavskega 6:3, Korčnoja 4:1 in Smislova 4:0. Kako pa izgleda z ELO-točkami? Kasparov 2710 in Karpov 2700. Legendarni Američan Bobby Fischer jih je doslej imel največ — kar 2780!

Prva tekma se je končala z remijem.

Srečanje šahistov v Lignanu

1. in 2. septembra je bilo v Lignanu (Italija) srečanje šahovskih ekip treh pokrajin (Koroška, Istria, Furlanija). Koroška ekipa so pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze zastopali sledeči igralci: Ivko Fern, Norbert Perko, Franz Stefaner, Gorazd Zivkovič in Hattenberger.

Srečanje je dobilo moštvo iz Istre s petimi točkami, drugi so postali šahisti iz Furlanije (prav tako 5 točk). Koroška ekipa pa je bila tretja z dvema točkama (obakrat je zmagal Stefaner, ki je po ELO-točkah v Avstriji na 54. mestu).

Naslednji dan je bil hitropotezni turnir za posameznike, katerega se je zaradi velikega dotacije udeležilo nad 90 šahistov. Zmagal je lidemojster (FM) Dizvan iz Jugoslavije s 7,5 točke. Naši pa so dosegli iz devetih partij sledeče število točk: Perko 5; Hattenberger 5; Zivkovič 4,5; Fern 3.

OPOZARJAMO VSE LJUBITELJE SLOVENSKE KNJIGE,
DA SI LAHKO

brezplačno izposojajo knjige in revije

V SLOVENSKI ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI
s področja izbranih del

- MLADI ROD: posebna izdaja ob 30-letnici izhajanja — 159 str., il.
- PRAZNIČNI KOLEDAR: pesmi, črtice in igre za šolske prireditve 319 str., ilustr.
- Cankar I.: BESEDA IVANA CANKARJA: izbor odlomkov 231 str., (Kondor; 20)
- Kajuh: MARKACIJE (izbrane pesmi in pisma) — 132 str., ilustr. (Kondor; 200)
- Messner J.: KÄRNTNER HEIMATBUCH — 221 str., [8] str. pril.
- REFORMACIJSKO SLOVSTVO: izbrano delo — 299 str. [1] f. pril. (Naša beseda)
- STAREJŠE SLOVENSKO SLOVSTVO: od Brižinskih spomenikov do Linhartovega Matička — 520 str. [8] f. barvnih pril. — (Iz slovenske kulturne zakladnice; 22)
- Zagorski C.: GLOBOKO IN DALEČ — 158 str.

SŠK ima svoje prostore v Tarviser Straže 16, tel. 51 15 34
Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatero zanimale.

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

inex adria aviopromet

LJUBLJANA

BEOGRAD

LARNAKA
CIPER

VAŠ DOLGOLETNI LETALSKI PREGOZNIK
VAS VSAK ČETRTEK POVEZUJE Z LARNAKO
NA OTOKU CIPRU — KRIŽIŠČEM POTI
BLIŽNJEGA VZHODA IN TURISTIČNIM
BISEROM SREDOZEMLJA.

inex adria aviopromet

Prodaja kart in informacije:
AA Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061-313 366